

PREVALJSKE NOVICE

GLASILO OBČINE PREVALJE

JULIJ 2023

ČLANI OBČINSKEGA SVETA

PREDSTAVITEV NOVEGA OBČINSKEGA SVETA
ZA MANDAT 2022–2026 4

NAGRADA IN PRIZNANJA

ODLIČJA OBČINE PREVALJE ZA LETO 2022 5

TRADICIONALNA OTROŠKA PUSTNA MAŠKARADA NA PREVALJAH	13
KOLESARČKI IN PASAVČEK V VRTCU PREVALJE	14
PESTRA DEJAVNOST DRAMSKE SKUPINE VRTCA PREVALJE	15
PRAVLJICE OTROKOM POLEPŠAJO OTROŠTVO – MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE V VRTCU LEŠE	16
ZAKLJUČNA PRIREDITEV VRTCA KROJAČEK HLAČEK PREVALJE	17
ODLIČNI DEVETOŠOLCI V ŠOLSKEM LETU 2022/2023	18
TIM ZAGORŠČAK POSTAL ZLATI MATURANT GIMNAZIJE RAVNE NA KOROŠKEM	18
NOVIČKE IZ DOMA STAREJŠIH NA FARI	19
IVANKA KOMPREG – PROSTOVOLJKA V PROGRAMU STAREJŠI ZA STAREJŠE IN DOBITNICA PRIZNANJA PROSTOVOLJEC LETA 2021	20
PIHALNI ORKESTER PREVALJE V NOVIH UNIFORMAH	21
52. SEZONA DELOVANJA MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA VRES PREVALJE	22
40 LET FOLKLORNE SKUPINE LUKA KRAMOLC ŠENTANEL	23
PESEM SO MU POLOŽILI V ZIBELKO	24
10 LET FESTIVALA PRAVLJIČNA VAS LEŠE	25
VOKALNI KVINTET AJDA – DVAJSET LET BUJENJA KOROŠKIH IN SLOVENSkih LJUDSKIH PESMI NA LEŠAH	27
RIFF BAND IN MELODIJE EVROVIZIJE	28
KOROŠKA MREŽA PODPORNEGA OKOLJA ZA MLADE KOR-NET	29
DELOVANJE KOMISIJE ZA MLADE IN MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE	30

ODBOJKARSKI KLUB PREVALJE	31
KOŠARKARSKA ŠOLA JEZERNIKI PREVALJE	32
OBNOVITVENA DELA NA PLANINSKI KOČI DOM NA URŠLJI GORI	33
RDEČI KRIŽ PREVALJE V NOVIH »STARIH« PROSTORI	35
GOZDNA KOPEL V MEŽIŠKI DOLINI – PRVIČ TUDI NA KOROŠKEM	36
PRIPRAVA KOROŠKEGA RŽENEGA KRUHA VPISANA V REGISTER NESNOVNE DEDIŠČINE	37
34. FESTIVAL DOBROTE SLOVENSkih KMETIJ	38
USPEŠNO SODELOVANJE KMETIJ IZ OBČINE PREVALJE NA RIMSKEM VRELCE	39
DRUŠTVO KMETIC MEŽIŠKE DOLINE PRAZNUJE OKROGLI JUBILEJ	40
PRIZNANJE ZA NAJMIJNEJŠO LINIJO ČEBEL V SLOVENIJI JE PREJEL PREVALJSKI ČEBELAR NEJC	41
RASTEM Z BIODINAMIKO	41
FITNES CENTER HERKUL	42
NA PREVALJAH OBELEŽILI MESEC PREVENTIVE RAKAVIH BOLEZNI	43
KORONARNI KLUB MEŽIŠKE DOLINE – ZAKAJ BITI ČLAN?	44
DRUŠTVO VITA ZA POMOČ PO NEZGODNI POŠKODBI LANI PRAZNOVALO 30 LET OBSTOJA	45
PREVIDNOST PRI UPORABI ELEKTRONSKIH CIGARET IN NOVIH TOBAČNIH IZDELKOV	46
PROGRAM SVIT MI JE PODARIL NOVO ŽIVLJENJE	47
DEVETO LETO AKCIJE ZA BOLJŠI JUTRI	48
EUROPE DIRECT KOROŠKA TOD OKROG	48
OBVEŠTILA PODJETJA KOCEROD, DRUŽBE ZA RAVNANJE Z ODPADKI, D. O. O.	50
ASTRONOMSKO DRUŠTVO POLARIS DELUJE ŽE 20 LET	52
ZANIMIVI DOGODKI NA NAŠEM NEBU	53

V SPOMIN

LEANDER FUŽIR - LANDI (1942–2023) 54

PREVALJSKE NOVICE | Glasilo Občine Prevalje | Leto 2023, številka 32 | Izdajateljica: Občina Prevalje | Odgovorni urednik: Stašo Lodrnt | Uredniški odbor: mag. Martina Ribič, Tatjana Ladinek, Aleksandra Saša Horvat, Ivan Backović in Danilo Vute | Gradivo s fotografijami so pripravili: strokovne službe Občine Prevalje, zavodi, društva in posamezniki | Za verodostojnost posameznih člankov odgovarjajo avtorji | Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron Kodrin | Oblikovanje: Sans, Andrej Knez | Tisk: Malex, d. o. o.

Naklada: 2450 izvodov | Prevalje, julij 2023 | Na naslovnici: Skulptura iz hrasta Tri graščakove hčerke | Na zadnji strani: Štoparjev most na Poljani

Spoštovani!

Prevaljske novice izidejo dvakrat letno.

Prispevke za junijsko/juljsko številko pošljite najpozneje do 1. junija, za decembrsko številko pa najpozneje do 1. decembra, in sicer na e-naslov: prevaljske.novice@gmail.com.

Drage občanke, dragi občani!

V Prevaljskih novicah, ki so pred vami, je slikovno predstavljena nova sestava občinskega sveta, pred katerim so novi in zelo zahtevni občinski projekti na vseh področjih dela in življenja v občini. Je pa v tej številki predvsem predstavljeno delo društev in posameznikov ter njihovo sodelovanje pri ustvarjanju in razvoju družbenega življenja v občini.

Nikoli ni časa za počitek! Je čas za delo! Vso energijo usmerjamo v doseganje zastavljenih ciljev. Delo ni lahko, saj potekajo pomembni projekti, ki jih moramo čim prej zaključiti, ker so pomembni za delo in življenje vseh nas občanov, pa tudi širše! Tudi naša največja mora – cesta skozi mesto bo končana in s tem bo zagotovljena tudi bistveno večja prometna varnost vseh nas. Veliko investicij na področju komunalno cestne infrastrukture poteka, veliko investicij je pripravljenih na začetek gradnje (cesta Godec–Rašešnik, Rožančevo–Leše, Lokovica–Gradišnikov most, Rožejevo naselje ...), nekatere pa se letos zaključujejo (vodooskrba Brinjeve gore, Rožejevega naselja, Leš in Šentanela, kanalizacija Leše, nekateri cestni odseki – Brinjeva gora–Kovač–Ocvirk, Klemen–Rožič ...).

Verjamem, da lahko s skupnimi močmi, znanjem, izkušnjami in sodelovanjem naredimo naše mesto in Občino Prevalje še lepša in še prijaznejša za vse ljudi!

V naši občini je veliko posameznikov in društev, ki ves čas širijo okvire pričakovanega, in s tem dajejo občini dušo, širino in prepoznavnost v slovenskem prostoru in zunaj njega. Nekaj izmed njih je bilo v preteklih letih izjemno in nadpovprečno aktivnih. Hvala vam za to in iskrene čestitke za vse dosežke vam, vsem letošnjim izjemnim nagrajencem! Podeljena odličja niso le priznanja posameznikom ali skupini, to je ponovno sporočilo vsem nam, da se moramo veseliti uspehov drugega, da vidimo in priznavamo vaš trud in vaše delo.

Tudi v preteklem obdobju je veliko naših športnikov doseglo izjemne rezultate, zanje so letos prejeli občinska priznanja. Iskrene čestitke tudi vsem vam! Ta priznanja so hkrati tudi spodbuda za še intenzivnejše delo, kreativnost in ustvarjanje idej za doseganje zastavljenih ciljev. Prav veseli smo, ko vas spremljamo in uživamo v vaših dosežkih, in to je dokaz, da občina diha in živi z vsemi vami, s kulturo, športom pa tudi na vseh drugih področjih življenja in ustvarjanja naših občanov!

V veliki meri je za infrastrukturo za izvajanje teh dejavnosti lepo poskrbljeno, ves čas jo optimalno vzdržujemo in ji dodajamo kaj novega. Letos bo to novi plezalni center v okviru parka Jezero, pa tudi samega parka se bomo lotili takoj po izbiri izvajalca del, bo pa park zaradi velikih zamud pri projektiranju zgrajen v celoti v prihodnjem letu.

Družbeno in družabno življenje dobiva v množici prireditev naših društev in posameznikov vedno nove oblike in vsebine. Vrhunec vseh prireditev bo na Jesenskih srečanjih, na največjem in najbolj obiskanem festivalu kulture, športa, glasbe in zabave za vse generacije. Jesenska srečanja bodo potekala od 1. do 10. septembra na Prevaljah, Poljani, Lešah in v Šentanelu. Za pestro dogajanje pod šotorom bo poskrbel novi organizator Luka Basi. Petkov večer bo navdušil predvsem mlade (Šank Rock, Siddharta), sobotni pa je namenjen vsem generacijam, ne glede na starost (Neda Ukraden, Luka Basi).

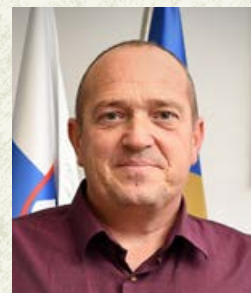
*Še enkrat iskrene čestitke vsem dobitnikom priznanj,
vsem pa želim lepe poletne dni!*

DR. MATIČ TASIČ, župan

PREDSTAVITEV NOVEGA OBČINSKEGA SVETA ZA MANDAT 2022–2026

STAŠO LODRANT,
podžupan

ANDREJ STERMEC,
podžupan

RAFAEL ŠKUFCA

ŠTEFAN PERŠAK

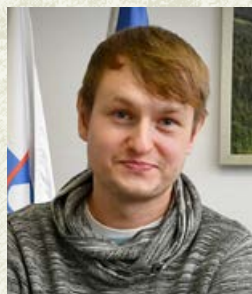
BERNARD PAČNIK

IVAN BACKOVIČ

BOGDAN PUPAVAC

DAVID KAVTIČNIK

MATEJ PEČNIK

BOŠTJAN GORENŠEK

ZDRAVKO FAJMUT

TATJANA LADINEK

LIZA KOŽAR

URBAN ŠUMAH

mag. MARTINA RIBIČ

ALEKSANDER RISTIČ

OŽBEJ PORI

Odličja Občine Prevalje za leto 2022

Občina Prevalje v skladu z Odlokom o priznanjih in nagradi imenuje častnega občana, podeljuje domicil in nagrado, priznanja Občine Prevalje, Sušnikova priznanja za kulturo in priznanja za šport za dosežke in dejanja posebnega pomena za našo skupnost. Priznanja in nagrado podeljuje kot znak priznanja in zahvale za večletno izjemno uspešno delo in dejanja, ki imajo izreden pomen za občino, ter z namenom, da z njimi spodbuja prizadevanja za uresničevanje napredka, večanje ugleda in uveljavljanje občine v širšem prostoru.

Priznanja so vročena nagrajencem na osrednji svečanosti ob občinskem prazniku. Vsem prejemnikom letošnjih priznanj iskreno čestitamo.

Prireditev je potekala v četrtek 22. junija 2023, povezoval jo je Jurij Berložnik, glasbena gosta sta bila Lucija Štrekelj in Luka Pernek.

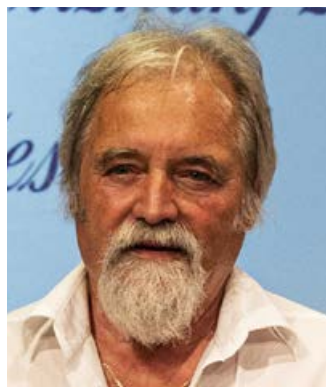
NAGRADA OBČINE PREVALJE:

Martin Blatnik, Marijan Lesjak, Stanislav Pšeničnik, Rajko Šušel in Kristijan Štifter

Za večletno nesebično in srčno pomoč starejšim sokrajanom s prostovoljnimi prevozi.

Martin Blatnik

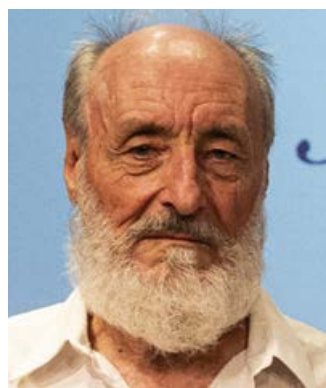
Marijan Lesjak

Stanislav Pšeničnik

Rajko Šušel

Kristijan Štifter

Nagrajenci so se 9. septembra 2020 na pobudo Rafaela Škufce, predsednika Sveta invalidov, prostovoljno pridružili projektu Prostofer, katerega namen je nesebično nudenje pomoči sokrajanom, starejšim od 65 let, ki si iz različnih razlogov ne zmorejo ali privoščiti ali priskrbeti ustreznega prevoza do zdravstvenih ustanov za redne ali izredne zdravniške preglede, drugo zdravstveno oskrbo ali zdravljenje. S podporo Občine Prevalje, ki je v ta namen zagotovila prevozno sredstvo in v celoti pokriva njegove stroške, je projekt že v prvem letu delovanja nadel na izjemen odziv. Medtem ko so vozniki v letu 2020 opravili le 20 prevozov, so jih v letu 2021 že 127, lani pa kar 223. Njihovo število se povečuje, zato uprava Občine Prevalje načrtuje

nakup dodatnega vozila. Prostovoljci, ki si prevoze – po prijavi potrebe po prevozu pri občinski upravi – organizirajo sami, namenijo sokrajanom ves svoj prosti čas. Začenši s trkanjem na vhodna vrata že ob 6. uri zjutraj, so njihove relacije iz leta v leto postajale daljše in utrujajoče, sprva le do lokalne zdravstvene postaje, danes vse do Maribora, Celja in nazaj, ko prevzamejo naslednjega občana. Dobrosrčni na poti domov radi ustavijo še pri lokalni trgovini, pošti ali pekarni, če le čas dopušča in ni naročenega naslednjega prevoza.

Prostovoljstvo in solidarnost sta oglevalo razvitosti družbe, v kateri živimo. Sta izraz naše velikodušnosti, dobrote in človekoljubnosti. Sposobnost, da drug drugega iskreno spodbujamo, si nudimo oporo v dobrem in slabem, je naša

dodana vrednost. Nudenje brezplačne medsebojne pomoči tistim, ki jo potrebujejo, mora biti vrednota, zato je za našo lokalno skupnost izjemnega pomena. Redna in nesebična skrb predlaganih petih upokojenih občanov za dobrobit ljudi izboljšuje kakovost življenja v naši občini. Daje upanje, nas navdihuje z optimizmom za boljšo prihodnost, v kateri se nikoli ne bomo počutili od sveta pozabljeni, temveč socialno varni, vedoč, da obstajajo v našem mestu tudi taki ljudje, ki jim hvaležnost uporabnikov preprosto zadostuje.

Zaradi takih občanov, kot so prostovoljni šoferji Martin, Marijan, Stanislav, Rajko in Kristijan, postaja Občina Prevalje zares mesto ljudi za ljudi.

PRIZNANJE OBČINE PREVALJE:

Friderik Tratnik

Za pomemben prispevek pri razvoju gospodarstva v Občini Prevalje.

Zgodba družine Tratnik je zgodba o dolgoletni tradiciji in predanosti kakovostnemu in zanesljivemu delu na področju elektroinstalacij in elektromehanike, ki je postala sinonim kakovosti njihove elektro opreme in inovativnih rešitev v elektrotehniki. Začetki segajo v leto 1968, ko je oče Friderik Tratnik začel sam tako rekoč iz »nič« izdelavo različne elektro opreme in kmalu postal eden vodilnih obrtnikov v tej branži na Koroškem. Povpraševanja po njegovih izdelkih in storitvah zato ni manjkalo, obseg dela se je z leti povečeval, zato je leta 1987, ko je obrt prevzel Friderik mlajši, na lokaciji stare prevaljske lekarne zgradil obrat za izdelavo različne elektro opreme.

Friderik se je zavedal, da brez dodatnega kadra, ki bo s svežimi pristopi, novimi idejami in novim znanjem ustvarjal višjo dodano vrednost ljudem in kraju, v katerem podjetje deluje, ne bo šlo, če bo želel iti v korak s časom in zagotoviti konstantno rast podjetja. Sčasoma je zato zaposlil vrsto strokovnjakov in drugih delavcev, pomagali so razširiti dejavnosti podjetja ter izboljšati kakovost izdelkov in storitev. S tem je ustvaril številne nove priložnosti za zaposlovanje in razvoj v regiji, kar je hkrati prineslo širši družbeni učinek tudi za našo lokalno skupnost. Na teh izhodiščih je leta 2008 svoje delovanje razširil še v Obrtno cono Šlokno.

Danes je Friderik Tratnik mlajši, ki je dolga leta vodil podjetje, že upokojen. Družinsko podjetje je prevzela hčerka Maja Tratnik. S svojim znanjem, inovativnostjo in predanostjo skrbi, da družinska tradicija, predvsem pa ime Tratnik ostajata prepoznavna in spoštovana v svoji panogi in v regiji, kjer podjetje deluje.

Alojz Ovnič

Za dolgoletno predano delo na družbenem področju in prispevek k bogatitvi življenja starejših v Občini Prevalje.

Pomembno je, da se ljudje v tretjem življenjskem obdobju ne zaprejo med štiri stene in da najdejo smisel življenja v druženju in v tisti dejavnosti, ki jih najbolj zanima. Alojz Ovnič je v preteklosti deloval na mnogih področjih:

- V letih od 1978 do 1984 je bil predsednik Smučarskega kluba Korotan na Prevaljah.
- V letih od 1984 do 1986 je bil predsednik Kegljaškega kluba Korotan Prevalje.
- V letih od 1985 do 1986 je bil predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL) v Krajevni skupnosti Prevalje.
- Skupaj z Albinom Krajncem (kot predsednik SZDL) je bil pobudnik organizacije Jesenskih srečanj na Prevaljah. Po ustanovitvi odbora je prevzel organizacijo Vladimir Petrič.
- Od leta 2015 naprej je koordinator programa Starejši za starejše za boljšo kakovost življenja pri Društvu upokojencev Prevalje.
- Od leta 2019 je predsednik Koronarnega kluba Mežiške doline.
- Je član invalidske komisije v Občini Prevalje, komisije za projekt Prevalje – zdrava občina in izvršnega odbora Zveze koronarnih klubov in društev Slovenije.

PRIZNANJE OBČINE PREVALJE:

Rudolf Vogel

Za dolgoletno delo pri Čebelarstvu (ČD) Prevalje, promocijo Prevalj in čebelarstva v Sloveniji in zamejstvu, tesno sodelovanje s Planinskim društvom Prevalje ter vlogo idejnega vodje učnega čebelarskega centra na Prevaljah in čebelnjaka na Uršlji gori.

Rudi Vogel je čebelar že od davnega leta 1978, takrat je začel čebelariti s prvimi panji čebel. Najprej je bil član ČD Ravne na Koroškem, leta 1984 se je pridružil ČD Prevalje. Leta 1998 je bil izvoljen za člana upravnega odbora (UO) ČD Prevalje, od leta 1922 do leta 2008 je opravljal funkcijo tajnika, od leta 2008 pa je predsednik.

Leta 2009 je bil idejni vodja in glavni organizator del ob izgradnji učnega čebelnjaka, ki so ga jeseni istega leta tudi uradno odprli in v njem naselili čebele. Vseskozi je bdel nad izpopolnjevanjem učnega čebelnjaka: dogradili so medoviti vrt in skupaj s Sadjarskim društvom Mežiške doline posadili sadovnjak s starimi sortami jablan, vgradili so tehnološke dodatke za izboljšanje, kot so kamere, in še kaj. Njegov moto je povečanje prepoznavnosti čebelarjenja ter približati ljudem pomen narave, opraševalcev in predvsem čebel.

Na njegovo pobudo so na Uršlji gori postavili najvišje ležeči čebelnjak v Sloveniji. Postal je čebelnjak vseh koroških čebelarjev, poznan je širom po Sloveniji in tudi v tujini.

Je član UO Čebelarstva zveze (ČZ) za Koroško. V ČZ Slovenije deluje tudi v komisiji za izobraževanje. Bil je predsednik ČZ Koroške za mandatno obdobje dveh let.

Vedno zagovarja poštenost, delo in hvaležnost.

SUŠNIKOVA PRIZNANJA OBČINE PREVALJE:

ZLATO SUŠNIKOVO PRIZNANJE:

Blaž Pavlinec

Za dolgoletno plemenitenje kulturno-umetniškega prostora, promocijo lokalne skupnosti in krepitev kulturne zavesti.

Blaž Pavlinec je oseba z izjemno predanostjo in strastjo do kulturno-umetniškega ustvarjanja in delovanja. Za seboj je pustil prepoznavno sled, saj je dolga leta deloval kot aktivni član lokalnih kulturnih društev ter pomembno prispeval k razvoju kulturnega življenja v kraju. S svojim pristopom je navduševal številne ljudi in uspešno organiziral več kulturnih dogodkov, ki so bili vedno dobro obiskani in so obiskovalcem bili všeč. S svojim delom je nedvomno oplemenitil kulturno-umetniški prostor, prispeval k promociji naše lokalne skupnosti ter h krepitvi kulturne zavesti med prebivalci. S svojim prispevkom je pustil pečat na kulturnem področju v domači občini.

Smisel za ritem, rimo, melodijo in glasbo je začutil že kot otrok. Pri komaj desetih letih je kot harmonikar začel nastopati na šolskih prireditvah, ko ga je k sodelovanju v šolskem orkestru Osnovne šole Prevalje povabila mentorica Mira Stres. Strast do poigravanja s prsti po klaviaturah harmonike ga je po zaključku osnovnošolskega izobraževanja premamila v Mladinsko kulturno organizacijo Leše, kjer je, poleg nastopanja na najrazličnejših prireditvah in proslavah

v regiji, sodeloval še kot organizator vse do leta 1970, ko se je za naslednja tri leta pridružil Ansamblu Antares in Koroškim jeklarjem.

Blaž Pavlinec je prepoznan tudi kot soustanovitelj in prvi umetniški vodja Moškega pevskega zbora Leše ter etno skupine Zimski kosci, v kateri je še vedno aktiven. Še zmeraj piše pesmi, še vedno rad ustvarja glasbo, pri čemer mu ljudska pomeni največ. Vez s tradicijo, našo zgodovino, ki je ne smemo pozabiti, zato jo moramo srčno prenašati iz roda v rod, je misel, ki ga ohranja v tovrstni glasbi, že odkar

je prvič kot otrok sam zaigral pred vzklikajočo množico v nabito polni dvorani na domačih Lešah. Občutek, da ljudje še vedno imajo radi to glasbo, je zanj dovolj, da še vztraja z javnimi nastopi, pa čeprav bi lahko ob polnjenju in praznjenju meha ter ob mehkem prebiranju tipk klaviatur stare harmonike v njenih zvokih užival v domači izbi ob kaminu tudi sam. *Če ljudje v taki glasbi uživajo, se ob njej sprostijo in se v njo vživijo, zakaj oziroma čemu bi jo potem imel samo zase,* pravi Blaž.

SREBRNO SUŠNIKOVO PRIZNANJE:

Damjan Merkač

Za prispevek k ugledu našega kraja ter prostovoljno in ljubiteljsko delo na področju kulture.

Šentanelec Damjan Merkač je vsestranska oseba, ki deluje na veliko področjih. Je kulturni delavec in član številnih društev v kraju vse od mladih nog.

Njegov največji prispevek k ugledu našega kraja in širše je na glasbenem in kulturnem področju.

Pevsko dejavnost je začel v rosnih letih pri cerkvenem pevskem zboru. V kasnejših letih je bil petnajst let aktiven član Folklorne skupine Luka Kramolc. Kot sedemnajstletnik se je pridružil moškemu pevskega zboru Šentanelski pavri, katerega član je še zdaj. Leta 2008 se je pridružil Vokalni skupini Šentanel. Še danes pa je tudi predsednik te skupine in eden idejnih vodij.

Damjan je dolgoletni član in trenutno tudi podpredsednik Kulturnega društva Šentanel. Je med pobudniki in snovalci tradicionalne glasbene prireditve na Šentanelu Pod lipo sredi vasi naj pesem zadoni.

S svojim žametnim glasom ter prostovoljnim in ljubiteljskim delom na kulturnem področju je v ponos kraja ter vsem volonterskim glasbenim in kulturnim zanesenjakom.

PRIZNANJA ZA ŠPORT OBČINE PREVALJE:

SREBRNO PRIZNANJE ZA ŠPORT:

Miroslav Ivartnik

Za predano delo v športu ter zgledno promoviranje in upravljanje nogometa na Prevaljah.

Miran Ivartnik je s svojim udejstvovanjem v več kot 40-letni predanosti Nogometnemu klubu (NK) Korotan in nogometu v Občini Prevalje pustil in pušča močno sled pri promociji ter zglednem delovanju in upravljanju nogometa na Prevaljah, tako v organizacijskem, tekmovalnem kot rekreativnem smislu.

Nogometno pot je začel v najmlajših selekcijah kluba. S trdim delom in požrtvovalnostjo je napredoval do članov in že kot igralec veliko prispeval, da se je NK Korotan leta 1994 uvrstil v prvo slovensko nogometno ligo. Po končani nogometni karieri je klubu vseskozi stal ob strani in mu pomagal, tako pri vzponih kot padcih. Sodeloval je kot član odbora in bil devet let tudi podpredsednik kluba

ter devet let tudi upravnik športnega kompleksa Ugasle peči. Upravljal ga je brezplačno in vedno poskrbel, da je bilo igrišče odlično pripravljeno. V vlogi podpredsednika je vedno skrbel za dobro finančno stanje kluba in se redno udeleževal dogodkov, povezanih s klubom. Vseskozi skrbi

tudi za veteransko sestavo nekdanjih igralcev NK Korotan, ki se udeležuje raznih turnirjev po Sloveniji in Avstriji, ter s tem krepi prijateljstvo in povezanost nekdanjih igralcev. Tako se duh Korotana širi po Sloveniji.

NAJPERSPEKTIVNEJŠI MLADI ŠPORTNIK LETA 2022:

Jaka Zmagaj

Jaka Zmagaj je že zelo hitro pokazal svojo nadarjenost na športnem področju. Temelje za uspešno športno pot je začel postavljati v svoji družini in kasneje v okviru različnih organiziranih vadb na Ravnah na Koroškem in v Osnovni šoli Franja Goloba Prevalje. Svoje veliko zanimanje in željo po športni aktivnosti je leta 2016 nadgradil z vključitvijo na treninge mini odbojke pri OK Fužinar Sij Metal z Raven na Koroškem. Tam je začel skupaj s svojimi soigralci tvoriti jedro ekipe, ta pa je s svojo veliko željo, vztrajnim delom in talentom zelo hitro napredovala in postajala najboljša v Sloveniji. Ves trud v vloženo delo se igralcem še danes obrestuje, saj so s svojimi predstavami in odnosom do odbojke že večkrat opozorili nase in pokazali, da so iz pravega odbojkarskega testa.

V letu 2022 je dosegel naslednje odmevne rezultate:

- FEBRUAR: Na turnirju regij celotne Slovenije (letnik 2007 in mlajši) je s soigralci iz Koroško-Celjske regije osvojil prvo mesto in bil izbran za najboljšega podajalca na turnirju.
- MAJ: Na finalnem turnirju za naslov državnega prvaka med starejšimi dečki (letnik 2007 in mlajši) je s soigralci OK Fužinar Sij Metal osvojil naslov državnega prvaka med starejšimi dečki. S soigralci je zaokrožil izjemno sezono brez poraza in skupaj so pokazali, za kako nadarjeno generacijo ravnških odbojkarjev gre. Ta niz neporaženosti traja še danes. Na zaključnem turnirju je bil spet izbran za najboljšega podajalca.
- DECEMBER: Izbran je bil v reprezentanco Slovenije U17 (letnika 2007 in 2008), ki se ji je kasneje uspelo uvrstiti na evropsko prvenstvo za dečke U17. Reprezentanti bodo julija 2023 v Podgorici, glavnem mestu Črne gore, zastopali našo državo.

NAJBOLJŠA ŠPORTNICA LETA 2022:

Nija Gerdej

Nija Gerdej je mlada plavalka Plavalnega kluba Fužinar Ravne na Koroškem. V svoji kategoriji, med kadetinjami, je v letu 2022 redno dosegala izjemne rezultate na državnih in mednarodnih tekmah ter posegala po najvišjih mestih v disciplinah 50 m, 100 m in 200 m prsno, 50 m delfin, 50 m hrbtno ter 200 m in 100 m mešano. Na državnih prvenstvih, tako zimskih kot poletnih, je postala večkratna državna prvakinja v disciplinah 50 m, 100 m in 200 m prsno ter 100 m in 200 m mešano. V kategorijah kadetinj in mladink je lastnica več državnih rekordov v disciplini 50 m hrbtno ter štafeti 4 × 100 m mešano.

Kot članica kadetske reprezentance Slovenije je najboljši mednarodni rezultat dosegla z osvojitvijo 2. mesta na Olimpijskem festivalu evropske mladine (EYOF) v Banski Bistrici na Slovaškem, kjer je v kategoriji kadetinj osvojila 2. mesto v disciplini 200 m prsno.

Nija trenira plavanje že od šestega leta ter spada med najperspektivnejše in talentirane plavalke svoje kategorije. Je članica slovenske kadetske reprezentance z odplavano normo za članstvo v mladinski reprezentanci. Letošnji cilj je odplavati normo za mladinsko evropsko prvenstvo, ki je tudi ciljna tekma v letu 2023.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK LETA 2022:

Luka Topalović

Luka Topalović je pri Nogometnem klubu (NK) Korotan začel trenirati pri štirih letih. Na Barceloninem kampu za otroke je dobil nagrado kot najboljši svoje generacije. Enako nagrado dobil tudi na kampu NK Dinamo. Z dvanajstimi leti je prestopil v NK Maribor in ostal v Mariboru dve leti. Dobil je šest individualnih nagrad za najboljšega igralca. S 17 goli je postal najboljši strelec na turnirju Cristiana Ronalda na Madeiri. Pri štirinajstih letih se je odločil za najboljšo nogometno akademijo v Sloveniji – za Domžale, kjer je takoj dobil štipendijo in kot petnajstletnik že podpisal pogodbo.

Bil je najboljši strelec v svoji generaciji pri Korotanu, Mariboru in Domžalah. S šestnajstimi leti je debitiral v prvi slovenski nogometni ligi in kot najmlajši igralec dosegel svoj prvi gol. V eni sezoni je dosegel gole pri kadetih, mladincih in članih ter v reprezentanci Slovenije. Do sedaj ima 13 nastopov v prvi ligi, petkrat v prvi postavi ekipe, enkrat celo v postavi kroga. Bil je prvi strelec in podajalec reprezentance U17 v kvalifikacijah in na Evropskem prvenstvu U17 2023 na Madžarskem.

NAJBOLJŠA ŠPORTNA EKIPA V SEZONI 2022/2023:

Ekipa mlajših deklic Odbojarskega kluba (OK) Prevalje

Ekipa male odbojke – mlajše deklice so v sezoni 2022/2023 nastopale v 1. ligi državnega prvenstva. Vstop brez kvalifikacij jim je omogočil lanskoletni rezultat ekipe mlajših deklic, ki so bile državne prvakinja. Deklice so kljub kasnejšemu začetku tekmovanja nastopile z največjo vnemo. V prvem delu tekmovanja, ki je obsegal 10 tekem, so bile poražene le dvakrat in se tako uvrstile v polfinale. Po uspešnem nastopu

v polfinalu, v katerem so premagale ekipo OK Ankaran in Nove KBM Branik, so se uvrstile v finale, ki je bil na Bledu. V finalu so premagale ekipo Prochrom Bled in izgubile proti ekipi OK Ankaran. Med 74 ekipami mlajših deklic so se uvrstile na odlično 2. mesto. Lanskoletni naslov državnih prvakinja in letošnje 2. mesto sta dokaza, da na Prevaljah pravilno skrbimo za športni razvoj mladih odbojkaric.

POSEBNO PRIZNANJE ZA ŠPORT:

Andrej Gradišnik

Za izjemni alpinistični dosežek z osvojitvijo najvišjega vrha sveta, Mont Everesta.

Andrej Gradišnik se je v začetku aprila odpravil na poseben samostojni podvig ter se po več aklimatizacijskih vzponih 18. maja 2023 povzpел na 8848 m nadmorske višine in kot 19. Slovenec stopil na vrh najvišje gore sveta, Mont Everest. Do danes je za njim približno 500 vzponov v stenah Alp, Dolomitov, Andov, Patagonije, Kirgizije, Tien Šana, Karakoruma ter indijske in nepalske Himalaje. Med vzponi so tudi številne prvenstvene smeri. To je njegov drugi osemtisočak, saj je leta 2012 v okviru koroške odprave osvojil 8051 m visoki Broad Peak. V zadnjih desetih letih je opravil vrsto vrhunskih vzponov. Naj omenimo dva: v Kirgiziji leta 2016 ponovitev smeri Perestrojka Crack (ocena VIII/IX-) in v Patagoniji leta 2019 plezanje v Cassarottovem stebri.

Tradicionalna otroška pustna maškarada na Prevaljah

Tradicionalna otroška pustna maškarada na Prevaljah se je ob krasnem vremenu na spremenjeni lokaciji zelo uspešno odvila v nedeljo, 19. februarja 2023. V največji in najstarejši otroški povorki na Koroškem se je po treh letih spet sprehodilo veliko število pustnih mask in drugih obiskovalcev.

Povorka se je začela ob 14. uri Na Fari (zbiranje od Gostilne Krištan-Sonjak do odcepa za Dom starejših). Mimo Doma starejših se je pot nadaljevala po cesti do parkirišča OC Lesna. Skozi prireditev sta nas vodila vzgojiteljica Metoda Miševski in Marko Kavtičnik. Na maškaradi so sodelovali otroci in delavci Osnovne šole Franja Goloba Prevalje in Vrtca Prevalje, starši, individualne maske ter Pihalni orkester Prevalje. Za zabavo so poskrbeli tudi Črnjanski kurenti. V veliko pomoč pri izvedbi prireditve so bili člani Prostovoljnega gasilskega društva Prevalje (varnost okrog tovarnjaka, spremljanje ekip, usmerjanje ekip po nagrade, pomoč maskam pri prehodu odra ...), policisti Policijske postaje Ravne na Koroškem (nadzor nad zaporo, varnost), član ekipe prve pomoči Civilne zaščite Občine Prevalje, zaposleni na Občini Prevalje ter delavci šole in vrtca. Maškarada se je zaključila ob 15.30. Otroške pustne maškarade se je udeležilo veliko število obiskovalcev, nad prireditvijo in novo lokacijo so bili navdušeni.

Vse otroške maskare iz šole in vrtca (11 različnih zelo izvirnih in skupinskih mask: Gusarji, Zobne paste, Slikarji, Lego kocke, Kabaretni plesalci, Klovni, Metulji, Ribiči, Okus Amerike, Krofi in Ponosni redarji, ki so pridno pomagali gasilcem) so bile za trud in izvirnost nagrajene s čokoladami in picami, najboljše po izboru komisije pa še z dodatnimi nagradami. Podelili smo bogate nagrade zunanjim individualnim maskam in manjšim skupinam (vikend najem apartmaja na Kopah, boni za meso, rože, striženje, blago, kebab, hamburgerje in druge dobrote, dežnike, kape ...). Med obiskovalce smo razdelili 1200 krofov ter sladkarije.

Celotne prireditve ne bi mogli izpeljati brez pomoči – s prispevki in nagradami nam je pomagalo 62 podjetij iz celotne Koroške, s pomočjo pri izvedbi pa še osem društev in organizacij.

Hvala vsem za sodelovanje in obisk. Vabljeni spet prihodnje leto na pustno zabavo na Prevalje!

Kolesarčki in Pasavček v Vrtcu Prevalje

Program Kolesarčki je preventivni vzgojni program v cestnem prometu za najmlajše, s katerim predšolske otroke prek igre poučijo, kako se vesti v prometnem okolju, da bi postali previdnejši in vestnejši udeleženci v prometu. Otroci so postavljeni v vlogo voznika, tako da doživljajo dogodke, kot jih opaža in zaznava voznik v pravem prometu, in v vlogo pešca, ki mora pravilno prečkati prometno cestišče na poligonu. Štiri skupine šoloobveznih otrok našega vrtca so se 4. aprila 2023 na igrišču pri šoli v kratkem teoretičnem delu seznanile z osnovno kulturo v cestnem prometu, gibanjem ob cesti oziroma po prometnih površinah, prečkanjem cestišča, semaforjem in z nekaterimi prometnimi znaki ter njihovim pomenom. Praktični del se je odvil na prometno urejenem poligonu, kjer je bilo postavljenih več križišč, prehodov za pešce, prometnih znakov in semafor. Po poligonu, ki otrokom pričara prave, resnične razmere v cestnem prometu, so se otroci vozili s štirikolesniki na pedala. S programom Kolesarčki se naši najmlajši na zabaven način naučijo osnovnega in pravilnega vedenja v prometu (vir: <https://www.jumicar-kolesarcki.si/>). Hvala Občini Prevalje za finančno podporo, da smo ta koristni program lahko izpeljali.

V več skupinah vrtca pa skozi šolsko leto poteka projekt Pasavček s sloganom Red je vedno pas pripet, v okviru katerega se otroci prav tako učijo o varnosti v prometu – po-

udarek je na spodbujanju pravilne namestitve in uporabe otroških varnostnih sedežev in varnostnih pasov med vožnjo v avtomobilu ter posledično varne vožnje otrok. Vzgojiteljice v skupinah povezujejo elemente varnosti v prometu z vsemi področji kurikulumu za vrtce in tako otrokom pomagajo, da si določena pravila lažje zapomnijo, usvojijo in ponotranjijo. Otroci spoznavajo prometne znake (in ob tem likovno ustvarjajo, spoznavajo like in barve, se gibajo po poligonu in upoštevajo znake pri vožnji s skiroji ...) in se spoznavajo z osnovami varnega vključevanja v promet – se sprehajajo po pločniku, prečkajo cesto na prehodu za pešce ... Poudarek projekta je na varnosti otrok v avtomobilu – otroci v ustreznem avtosedežu in pravilno pripeti. Na to vzgojiteljice prek akcij opozarjajo tudi starše (več informacij: www.avp-rs.si/).

*Pasavček je moj prijatelj,
z njim je v avtu vedno varno,
vozit' se je res zabavno,
če vsi vemo, kaj je red:*

Red je vedno pas pripet!

*Očku rečem al' pa mami,
da me s pasom varno spravi,
vsi naj vemo, kaj je red:*

Red je vedno pas pripet!

Pestra dejavnost dramske skupine Vrtca Prevalje v šolskem letu 2022/2023 – premiera gledališke predstave Krojaček Hlaček in njene ponovitve

Dramska dejavnost v našem vrtcu ima dolgo tradicijo. Zadnja leta se je skupina pomladila, ker so se nekatere strokovne delavke upokojile. Igra nam ne pomeni le zabave in sprostitve, na vajah se med seboj povežemo in prijetno družimo. Za sabo imamo precej nastopov, večinoma v vrtcu in na podružnicah (Leše), igrale pa smo tudi na odru Družbenega doma in v dvorani Doma starejših Na Fari za otroke zaposlenih. Predstavile smo se z različnimi pravljicami, v našem repertoarju so bile Sapraniška, Dobri snežak, Kokoš in jajce ter Mojca Pokrajculja.

Želja, da se lotimo predstave o knjižnem junaku, po katerem je poimenovan naš vrtec in ki ga generacije otrok poznajo, saj jih krojaček Hlaček z razbojnikom Cincinom vsako leto na Krojačkov dan obišče, je tlela že nekaj časa. Pred nami je bil velik izziv, in pomladi leta 2019 smo se aktivno lotile načrtovanega projekta. Same smo izdelale sceno in rekvizite, kostume smo našle kar v omarah babic in dedkov. Posebno mesto ima v predstavi instrumentalna glasba, ki jo je skrbno izbrala vzgojiteljica – glasbenica, vključile pa smo tudi zvočne slike (rez škarij, zvok kovine, glas muce, žvižg piščalke). Zgodbice, v katerih krojaček Hlaček pomaga prijateljem in živalim s šiviljskimi pripomočki, smo smiselno povezale v celoto in jo postavile na oder. Vse je bilo pripravljeno, a epidemija koronavirusne bolezni je pretresla svet, zaprla vrata vrtca in onemogočila nastop.

Letošnje šolsko leto se je začelo brez epidemioloških ukrepov, in vaje smo lahko nadaljevale. V zelo kratkem času, z veliko truda in ob težavah z virozami nam je uspelo v Tednu otroka premierno izvesti predstavo Krojaček Hlaček pred

telovadnico vrtca. Pomemben dan v vrtcu je zaznamoval tudi prihod gostov. Povabilu so se odzvali župan dr. Matija Tasič, ravnateljica dr. Andreja Tinta, upokojene sodelavke, ki so sodelovale pri nastajanju predstave, ter na naše veliko veselje tudi otroški in mladinski pisatelj Primož Suhodolčan, sin avtorja knjige Krojaček Hlaček. Po uvodnem pozdravu pomočnice ravnateljice Ane Buhvald Pori so se otroci, delavke vrtca in vsi prisotni potopili v čarobni, skrivnostni svet gledališča. Besede pohvale ob uspešno zaigrani predstavi nam seveda pomenijo ogromno, nasmejani otroški obrazi, podarjene ročno izdelane rožice iz otroških rok pa so nas napolnile z energijo za nove in sveže podvige.

Članice smo se razveselile vsakega novega povabila. V tem šolskem letu smo imele kar šest ponovitev predstave. Igrale smo v Črni na Koroškem pod organizacijo Zveze prijateljev mladine ter v domu starostnikov Na Fari ob prihodu Dedka Mraza in Božička. Marca so si igro pri nas v vrtcu ogledali učenci naše osnovne šole (1. triada) ter na odru Narodnega doma otroci Vrtca Mežica in njihovi starši. Uspešno in pestro leto smo sklenile s sodelovanjem na zaključku projekta Druži nas branje v razstavišču Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika na Ravnah.

Članice dramske skupine upamo, da bodo otroci v življenju znali misliti ustvarjalno, da bodo polni domislic ter da bodo znali ceniti delo in ustvarjalnost drugih.

Zahvaljujemo se vsem sodelavcem, vodstvu za podporo in pomoč. Krojaček Hlaček, razbojnik Cincin in prijatelji pa že hitijo dalje, da obiščejo čim več otrok v vrtcih in šolah.

Pravljice otrokom polepšajo otroštvo – medgeneracijsko sodelovanje v Vrtcu Leše

Jezikovna dejavnost in branje knjig sta v predšolskem obdobju zelo pomembna, saj otrok razvija govor, spoznava knjižni jezik, bogati besedni zaklad in domišljijo, spoznava svojo kulturo in se podaja v svet domišljije skozi pravljice.

V našem vrtcu – Vrtcu Leše – smo zelo veseli medgeneracijskega sodelovanja, ki je potekalo enkrat na mesec vse šolsko leto. V skupino je prihajala Hedvika Gorenšek, upokojena knjižničarka Osnovne šole Franja Goloba Prevalje in babica deklice, ki obiskuje vrtec, ter otrokom polepšala dan z branjem pravljič. Te so imele različne poučne vsebine, vedno pa so bile strokovno izbrane. Velikokrat je branje popestrila z dodatnimi dejavnostmi (uganke, lutka, pesmice ...). Povabila nas je v rudarsko sobo, kjer nam je prebrala knjigo Zaklad pod hribom ter nas poučila o težkem življenju rudarjev in premogovniku Leše, tako so lahko otroci na njim razumljiv način spoznavali zgodovino Leše. Ob branju knjig smo uživali, bogatili svoj besedni zaklad in znanje. To sodelovanje bomo ohranili tudi v prihodnjih letih.

Hedvika Gorenšek nam je tudi podarila knjige, obogatile so našo knjižnico. Hvala!

Zaključna prireditev Vrtca Krojaček Hlaček Prevalje

Zaključna prireditev Vrtca Krojaček Hlaček Prevalje z naslovom Gusarska zabava je potekala v torek, 6. junija 2023, popoldan. Gusarji nas letos spremljajo že dlje časa – za pusta je bil celoten vrtec skupinska maska Gusarji, maja in junija pa so imele vse skupine tematski sklop Gusarji. Prireditev je priložnost, da se zabavamo in hkrati pokažemo, kaj vse smo skozi leto usvojili in se naučili ter kako so otroci napredovali.

Ob navzočnosti številnih staršev in drugih gostov so najmlajši otroci s plesom otvorili prireditev. Sledil je še en plesni nastop – otroci, stari tri in štiri leta, in njihove vzgojiteljice so postali čisto pravi gusarji. Pevska zbor II. starostnega obdobja sta ubrano prepevala pesmi, povezane z morjem. Pozdravila in nagovorila sta nas župan dr. Matic Tasič in pomočnica ravnateljice za vrtec Ana Buhvald Pori. Otroci

so med prireditvijo tudi povedali, kaj radi počnejo v vrtcu.

S svojim programom so se ob koncu poslovili naši mini maturanti – najstarejši otroci, ki v prihodnjem šolskem letu odhajajo v šolske klopi. S posebnimi kapami na glavi so po slavnostnem prihodu ob Radetzkem maršu zapeli pesmi Trije korenjaki in Zvonček ter odplesali Avtobus, pri čemer so se spraševali, ali jih bo odpeljal v šolo ali na dopust. Želimo jim, da bo njihova pot v šoli polna radovednosti, poguma in vztrajnosti. Upamo, da bodo zadržali svojega gusarskega duha ter da bodo nadaljevali odkrivanje novih svetov.

Prireditev smo zaključili s skupnim plesom vseh otrok in vzgojiteljic Gusarji ter prijetnim druženjem ob sladoledu.

Odlični devetošolci v šolskem letu 2022/2023

Ker že vrsto let ni več učnega uspeha, morajo učenci za zlato petko zadostiti več kriterijem.

Poleg odličnih ocen skozi vsa leta šolanja morajo odlični učenci pomagati sošolcem ter imeti spoštljiv odnos do njih in do vseh zaposlenih na šoli. Odličnjaki morajo sodelovati na tekmovanjih iz znanja in na njih dobiti priznanja, zastopati šolo na kulturnih prireditvah in športnih tekmovanjih, sodelovati pri raziskovalnih nalogah ter pri eko akcijah. Letos je 17 odličnih devetošolcev za svoje delo prejelo zlate petke.

Razredniki Tatjana Mori, Davorin Svenšek in Dominika Rotovnik so skupaj s komisijo predlagali odlične učence,

nato pa jih je potrdil tudi učiteljski zbor naše šole. Zlate petke so prejeli: Mateja Kores, Luka Kumprej, Gal Naveršnik, Tinkara Piko, Urša Sonjak, Nik Valenci, Neža Burja, Neža Krajnik, Emma Pečnik, Ana Drevenšek, Lara Kajžer, Teja Kajžer, Nežka Libnik, Klemen Oder, Zara Podržavnik, Gašper Tominc in Jaka Zmagaj.

Vsem zlatim devetošolcem iskreno čestitamo. Želimo jim, da tudi na prihodnjih poteh, ki so si jih izbrali, ostanejo odličnjaki.

Tim Zagorščak postal zlati maturant Gimnazije Ravne na Koroškem

V šolskem letu 2021/2022 je šolanje zaključila 74. generacija maturantk in maturantov Gimnazije Ravne na Koroškem. Še posebej ponosni smo na sedem dijakov in dijakinj, ki so dosegli 30 ali več točk in s tem postali zlati maturanti. V knjigo zlatih maturantov se je vpisal tudi dijak Tim Zagorščak s Prevalj.

Tim je bil vsa štiri leta šolanja na naši gimnaziji izjemen dijak, delaven, vesten, odgovoren, zanesljiv ter vedno pripravljen pomagati sošolkam in sošolcem. Sodeloval je na številnih šolskih kulturnih prireditvah, bil je grafični oblikovalec gimnazijskega angleškega časopisa ter se s šolskih in državnih tekmovanj vračal s priznanji.

Ob šolskem delu si je vzel čas tudi za občolske dejavnosti. Sodeloval je pri mladinski gledališki skupini (Kavčuk). Za sprostitev je večkrat prijel za čopič in slikal na platno, prebral knjigo ter v kuhinji pripravil mehiško ali orientalsko jed.

Novičke iz Doma starejših Na Fari

Naš Dom stoji v mirnem okolju Na Fari, kar mu daje tudi ime – Dom starejših Na Fari. Konec letošnjega leta bomo obeležili že 22-letnico delovanja in še vedno v Domu dela nekaj sodelavcev, ki so v njem zaposleni vse od odprtja. V začetku letošnjega leta se je upokojila dolgoletna direktorica Stanka Vauh in sedaj Dom vodi nova direktorica Helena Bezjak Burjak.

Kako se imamo pri nas v Domu? Lepo. Zaposleni se ves čas trudimo, da imajo naši stanovalci na izbiro kar največ aktivnosti, ki se jih lahko udeležujejo. Vsakomur je všeč kaj drugega, zato je pomembno, da je izbira velika. Nekateri stanovalci so zelo aktivni in se udeležujejo številnih aktivnosti in dogodkov, drugi si izberejo eno aktivnost, so pa tudi takšni, ki se aktivnosti in dogodkov udeležujejo zelo poredko.

Predvsem stanovalke se enkrat na teden srečujejo na gospodinjskem krožku in ustvarjajo kulinarične dobrote. Ko nas pot zanese mimo prostorov delovne terapije, po hodniku večkrat omamno diši. Tisti, ki sta jim všeč kuhanje in peka, se udeležujejo tudi kuharskih delavnic Kuhajmo z Vesno. V okviru delovne terapije stanovalci ustvarjajo različne izdelke, med drugimi lepe slike iz kroglic krep papirja. Pod vodstvom učitelja Vlada Matele vsak mesec igrajo na afriške bobne. Radi se udeležujejo kvizov z zanimivimi temami, ki jih organizira socialna delavka. Pojejo v

domskem pevskem zboru Komis pod vodstvom Antonije Mravljak. Stanovalci se radi udeležijo tudi svete maše in molitvene skupine. Ko so temperature nižje in se ne zadržujejo toliko zunaj, se v dvorani vsak teden odvijajo tekmovanja iz družabnih iger. Tudi stanovalce pestijo različne težave, zato jim nudimo Urice za sprostitev, katerih posebnost je multisenzorična naprava Vecta, hkrati pa jim predvajamo glasbo, projiciramo različne fotografije in beremo zgodbe. Za bistré misli se udeležujejo delavnic, na katerih izvajajo vaje za urjenje spomina. Ko so temperature ustrezne, stanovalci balinajo v domskem parku, vsak delovni dan zjutraj pa imamo v naši dvorani, ki jo imenujemo Brinjevka, telovadbo za lepši začetek dneva. Dogovorjeni smo že, da se bodo julija odvijale delavnice sproščanja za stanovalce, ob toplih

dnevi pa se stanovalci zelo razveselijo tudi sladolednih piknikov in srkanja ledene kave v domskem parku.

Poleg aktivnosti, ki se odvijajo večkrat, organiziramo tudi številne enkratne dogodke: koncerte, nastope in obiske društev, obiščemo nas kurenti, barvamo pirhe, izdelujemo snope in adventne venčke, imamo delavnice sproščanja, piknike, ki se jih udeležijo tudi svojci, in kosanjev piknik, zaposlene pa v okviru modela E-Qalin in certifikata Družini prijazno podjetje v službi enkrat na leto obiščemo njihovi otroci, da tisti dan spoznajo delo staršev in se družijo s stanovalci.

Letošnji Dan za spremembe, vseslovensko prostovoljsko akcijo, smo znova preživeli delovno in združili prijetno s koristnim. Organizirali smo čistilno akcijo, tekmovali v kvizu, se sladkali z odličnimi palačinkami in se predvsem družili – stanovalci, njihovi svojci in drugi obiskovalci ter zaposleni in naši družinski člani. V posebno čast si štejeemo, da se nam je pridružil minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac.

Po modelu E-Qalin, ki je obsežen, inovativen in dinamičen sistem upravljanja s kakovostjo v domovih za starejše, delamo že od leta 2009. Ob kontrolni presoji maja lani je presojevalka v mnenju med drugim zapisala, da je *Dom svetel zaradi barv in zadostne svetlobe, kakor tudi zaradi zadovoljnih stanovalcev ...* In prav to je naše glavno vodilo – delati v korist in zadovoljstvo naših stanovalcev, da se bodo doma, v Domu, dobro počutili.

Ivanka Komprej – prostovoljka v programu Starejši za starejše in dobitnica priznanja prostovoljec leta 2021

Na pogovor sem se povabil k Ivanki Komprej, ustanoviteljici programa Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma pri Društvu upokojencev Prevalje. Kot je vedno radoživa in zgovorna, se je tudi tokrat dodobra razgovorila.

Na vprašanje, naj nam zaupa nekaj skrivnosti iz svoje mladosti, je bila dokaj skromna z odgovorom, češ da nima nobenih skrivnosti. Povedala je samo, da je bila rojena leta 1937 v Moškanjcih na Ptujskem polju in preživljala mladost kot vsako preprosto dekle v tistem času. Po osnovni šoli je nadaljevala šolanje na gimnaziji in nato na učiteljski šoli. Leta 1956 se je pridružila učiteljem v Črni na Koroškem. Po enem letu službovanja v Črni je bila dodeljena za deljenje znanja učencem na najvišji osnovni šoli, v Javorju, kjer je učila eno leto, nato pa je bila spet prestavljena v Črno, kjer je učila do leta 1962. V teh letih se je tudi poročila in si ustvarila družino.

Leta 1962 sem bila prestavljena na Osnovno šolo Prevalje. Tam sem učila tri leta, je nadaljevala. Zaradi težav z glasil-

kami sem se začela izobraževati na Visoki šoli za socialno delo in se leta 1968 zaposlila pri takratni skupščini Občine Ravne na Koroškem, kjer sem vodila oddelek za otroški dohodek. Po reformiranju skupnosti v samoupravne interesne skupnosti (SIS) sem bila dodeljena na SIS zdravstvenega zavarovanja na takratni občini na Ravnah na Koroškem, ki je zastopala vse sedanje občine, Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežico in Črno na Koroškem. Kot je dejala, je bilo zanimivo, da se ni našlo neke prave pristojnosti, zato se je leta 1990 predčasno upokojila.

Upokojitev, kot je dejala, ji je prinesla dovolj časa za razmislek o vključitvi v delo v kraju, pa se je pridružila Društvu upokojencev na Prevaljah in kasneje tudi Rdečemu križu. Leta 2004 se je pri ZDUS začela aktivnost za projekt Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma. Ivanka je resno zagrizla in se priključila projektu leta 2005 ter ga tudi vodila vse do leta 2015. Osnovni namen projekta je spremljanje življenja starejših od 69 let. Kot zanimivost naj dodam, da seznam anketirancev obsega več kot 1000 občanov in se iz leta v leto spreminja. Vsako leto na novo izpolni 69. leto povprečno 85 ljudi, nekaj se jih priseli, nekaj odseli, nekaj pa jih žal tudi umre. Vse te evidence se stalno spreminjajo, da pa so verodostojne, skrbijo za njih prostovoljke pod vodstvom koordinatorice ali koordinatorja.

Ivanka Komprej je 27. junija lani dobila priznanje prostovoljec leta 2021. Da je to priznanje prišlo v prave roke, lahko potrdimo s podatki: v teh letih je skrbela za starejše predvsem v odročnejših krajih, kot so Kot in Zagrad ter zaselki pod Uršljo goro. Na svojem seznamu obiskovancev je imela več kot sto naslovov, ki jih je obiskala tudi večkrat na leto. Sodelovala je z osemnajstimi prostovoljci, redno jim je posredovala potrebe po obiskih in jih spodbujala s svojo dobro voljo. Po desetih letih aktivnega dela se je odločila predati vodenje projekta »mlajšemu« upokojencu in ta to delo vodi tudi že sedem let.

Vprašal sem jo tudi, ali ve, kolikokrat je pritisnila na kljuko vrat v vseh teh letih. Samo zasmejala se je in dodala: *To pa je številka, ki je ne poznam, je pa zelo velika.*

Izkazala se je pri delu pri Rdečem križu z nekajletnim vodenjem. Še vedno je aktivna v Društvu literatov Mežiške doline in povsod, kjer presodi, da je treba nekaj dodati ali spremeniti. Povsod, kjer se vidi kot koristna, se priključi. Vse življenje se rada udeležuje kulturnih prireditev, če je potrebno, se tudi sama aktivno vključi. Po izjavah nekaterih članic nekdanje vokalne skupine Karantanke, ki se še vedno rada zbere in zapoje, je bila prav Ivanka zaslužna za njen nastanek.

Pihalni orkester Prevalje v novih uniformah

Ni še tako daleč obdobje, ki ga je treba čim prej pozabiti. Gre za vsem znano situacijo z virusom, ki je vse prikrajšal za mnogo stvari. Naš orkester seveda za igranje in nastope. To obdobje je minilo in nekako smo se postavili pokonci. Za nami je odličen božično-novoletni koncert z naslovom Božičkovo potovanje, ki je bil zares dobro obiskan. Seveda je k temu pripomogel tudi edinstveni Tilen Artač. Še posebno ponosno pa smo nastopili godbeniki, saj nam je uspel nakup novih uniform. Tako je bil to premierni nastop z novimi, lepimi uniformami. Naj se na tem mestu zahvalim vsem podjetjem, posameznikom ter vsem drugim, ki ste nam kakor koli pomagali pri nakupu. Največja zahvala gre Občini Prevalje z županom ter vsem članom občinskega sveta. Hvala.

Naše delo pa uspešno peljemo naprej, saj je pred nami kar nekaj nastopov. Nekaj jih je že bilo, nekaj pa jih še bo. Marca smo gostili občni zbor Zveze slovenskih godb in bili pohvaljeni za odlično organizacijo. Marca se je tudi odvil dobro obiskan Plesni večer s Pihalnim orkestrom Prevalje. Kot gosta pevca sta nastopila Lucija Štrekelj in Luka Pernek.

Tudi igranje na procesiji ob veliki noči je že kar tradicionalno. Ne smemo prezreti tudi igranja po podjetjih ter seveda prvo-majске budnice. Na povabilo maestra Gregorja Kovačiča se je član sekcije tolkal udeležil koncerta orkestra Slovenske policije v Pliberku. Junija smo odigrali koncert na Vandrovske trgu ob občinskem in državnem prazniku. Udeležili smo se tudi srečanja pihalnih orkestrrov v Trbonjah. Največji zalogaj pa nas čaka novembra. V Ormožu bo namreč tedaj potekalo 27. Tekmovanje za pokal Vinka Štrucla, ki se ga bomo udeležili tudi mi. Prihodnje leto maja nas čaka nastop na tekmovanju v 1. težavnostni stopnji v Krškem. Decembra pa bo seveda božično-novoletni koncert. Najbolj zadovoljni smo, ko vidimo, da so vsi stoli v dvorani zasedeni.

Veliko je smelih načrtov in idej tudi za v prihodnje. Upam, da nam jih vsaj delček uspe uresničiti. Naj omenim še, da lahko en odstotek dohodnine namenite tudi našemu društvu, kar nam bi bilo zelo dobrodošlo.

Najlepša hvala vsem vam, ki nas podpirate, hvala donatorjem, hvala sponzorjem in vsem, ki nam kakor koli pomagata pri izvedbi naših načrtov.

52. sezona delovanja Moškega pevskega zbora Vres Prevalje

Moški pevski zbor (MoPZ) Vres je po sezoni 2021/2022 zaradi epidemije v istem letu organiziral tako jubilejni 50. kot tudi 51. letni koncert, letos končno prešel v normalne tirnice delovanja.

Prvo soboto meseca januarja smo se vresovci povzpeli na Uršljo goro, kjer smo sodelovali na tradicionalnih kulturnih srečanjih na gori, ki jih vsako leto pripravi Planinsko društvo Prevalje. Po uvodnem nastopu v sezoni na nadmorski višini 1699 m smo pevci pod taktirko zborovodkinje Helene Buhvald začeli aktivno delo, saj smo si za naš prvi »pokoronski« cilj zadali pripravo in učenje novega, nekoliko zahtevnejšega pevskega repertoarja, s katerim bi lahko zbor v prihodnje znova nastopil na katerem od zborovskih tekmovanj. Zastavljeni cilj smo v pomladnih mesecih izpolnili, saj smo novi program predstavili na 52. letnem koncertu, ki smo ga izvedli 20. maja 2023 v domači farni cerkvi Device Marije na jezeru. Na koncertu, ki je bil izjemno lepo obiskan, so poleg MoPZ Vres nastopili še pevke in pevci Koroškega otroškega zbora Mohorjan, ki ga vodi zborovodkinja Špela Ramšak. Da pa se je Vresova pesem še oplemenitila, se je pevcem pri dveh pesmih kot solistka pridružila sopranistka Nežka Strmčnik.

V prvi polovici sezone smo se vresovci odzvali še na povabilo ženskega pevskega zbora Biser, ki ga vodi priznani tenorist in zborovodja Fernando Mejias, in kot gostje nastopili na letnem koncertu. Pred pevskega počitnicami pa vsako leto eno sončno soboto izkoristimo za prijetno druženje z družinami in prijatelji pevcev na tradicionalnem Vresovem pikniku – in tudi letos je bilo tako.

V jesenskem delu sezone Vres prav tako ne bo počival. Oktobra na povabilo Daniele Močnik odhajamo v Cerklje na Gorenjskem, kjer bomo ob prazniku Občine Cerklje na Gorenjskem in v Kajuhovem letu ter v spomin na Prežihovega

Voranca in priznanega skladatelja Janeza Močnika z gostiteljskim zborom KMoPZ Davorin Jenko izvedli skupni koncert in s tem ponesli koroško pesem na gorenjska tla. Novembra se bo Vres udeležil še regijskega zborovskega tekmovanja pod okriljem JSKD, na katerem bomo še enkrat dobili realno oceno naše pripravljenosti, kar bo tudi temelj za nadaljnje delo.

Za konec tokratnega prispevka pa naj se dotaknemo še trenutne zasedbe MoPZ Vres. Zbor je v obdobju zelo opazne generacijske menjave. Vsi vemo, da je Vres za pevce način življenja, da so živeli z Vresom in da so z Vresom živele tudi družine pevcev. Zavedamo se tudi, da je MoPZ Vres bil, je in bo zasedba na visokem pevskem nivoju, da se je in da se še bo udeleževal zborovskih tekmovanj tako v Sloveniji kot v tujini. Vsi želimo, da Vres raste in se krepi skozi različne generacije. Če želi zbor obdržati kakovost, po kateri je znan, je neizogibna pomladitev zbora, ki bo Vres ohranila za naslednje generacije. Želja nas vseh je, da Vres ohrani svojo kakovost za mlade pevce, ki prihajajo za nami v upanju, da se bodo poleg petja naučili tudi ljubezni do slovenske in koroške pesmi. Na tem mestu tudi vabilo vsem fantom in moškim od 15. pa vse do 50. leta starosti, ki imate zborovsko pesem radi ter imate posluš za lepo in ubrano petje, da se nam jeseni pridružite. Vres mora nadaljevati svoje poslanstvo, k temu pa poleg pevcev in njihovih družin lahko veliko pripomore tudi lokalna skupnost, da bo Vres še naprej v ponos Prevaljam, Koroški in ne nazadnje tudi celotni Sloveniji.

40 let Folklorne skupine Luka Kramolc Šentanel

Folklorna skupina Luka Kramolc Šentanel nosi ime po našem rojaku, ljudskem vižarju in zbiralcu ljudskega blaga Luki Kramolcu. Začetki plesne folklorne skupine na Šentanelu segajo že v leto 1977, njen ustanovitelj je bil Ivo Marin, ki je k sodelovanju povabil kot umetniškega vodjo Janija Sušnika, kot muzikanta pa Ferda in Milana Pika. Ker niso imeli svojih noš, so si jih za prve nastope izposodili od drugih skupin, največkrat pri skupini Koleda iz Velenja.

Odkar je folklorna skupina po vodstvom dr. Marije Makarovič dobila svoje noše, pa je minilo že 40 let. Istega leta so prvič zaplesali tudi splet Steljeraja, ki ga je na oder postavil prof. Mirko Ramovš.

Noše, s katerimi se predstavljamo, so delovne noše iz dvajsetih let 20. stoletja.

Skupina neguje in ohranja prvobitnost našega kraja, plešemo koroške plese, ki so odraz trdega življenja koroškega kmeta. Plešemo plese, ki so jih plesali ob raznih priložnostih – na gaudah in balih, po skupnem delu, ob lepih nedeljah in tudi ohcetih po Koroškem.

Verjetno se v vseh folklornih skupinah v nekem obdobju zgodi, da je premalo plesalcev, in se skupine razidejo. Tako je bilo tudi pri naši, vendar nas je želja po plesu in ohranjanju kulturne dediščine spet združila.

Nastopamo na številnih prireditvah ter revijah v občinskem in regijskem prostoru, pa tudi zunaj naših meja, v tujih državah, kot so Avstrija, Poljska, Češka, Bosna, Hrvaška, Nemčija in Francija.

V letu 2022 smo nastopili na prireditvi Pod lipo sredi vasi pesem zadoni, na festivalu Hladen fest Avstrija, na eni od prireditev ob 100. obletnici priključitve Libelič k matični domovini, Dnevi Luke Kramolca, Kuharjevih dnevih v Kotljah in na prireditvi ob 20-letnici Društva za osteoporozo Ravne.

Vodja skupine je Jani Mikeln, na pomoč pa mu priskočita Toni Fajmut in tudi Marta Fajmut, kadar je potrebno.

V vseh teh letih pa so bili strokovni sodelavci skupine še: Jani Sušnik, Drago Mavrič, Franjo Miklavc, Peter Mihelač, Peter Šumnik in Meta Apohal.

Na koncu pa naj predstavim vse člane skupine: vodja Jani Mikeln, muzikantje Gašper Vrtič, Klemen Skitek, Primož Rečnik, plesalci Marjeta in Marjan Rebernik, Marta in Toni Fajmut, Manica Košutnik, Marjana Mager, Majda Golob, Erika Sirk, Vera Vrbanič, Gordana Švajger, Pavli Gerdej, Karli Pšeničnik, Franc Barbič in Branko Paradiž; zadnji član, ki se nam je pred kratkim pridružil, pa je Tilen Golob.

Pesem so mu položili v zibelko

Kulturno društvo (KD) Šentanel je v nedeljo, 23. oktobra 2022, v dvorani gostišča Marin – Miler pripravilo slovesnost ob 130. obletnici rojstva rojaka Luke Kramolca. Dan praznovanja smo obeležili s proslavo in pohodom.

Svoje življenje je posvetil pesmi, saj ga je spremljala od zibelke do groba. Rodil se je v glasbeni družini Kramolc. Ob očetu je Luka že v domači hiši, kjer so imeli klavir in družinski pevski zbor, vzljubil glasbo. Ob sebi pa je imel tudi učene može, kot je bil takratni župnik Ksaver Meško. Zavedal se je, da samo slovenska pesem v boju proti ponemčevanju odigra pomembno vlogo tako, da v ljudeh krepí samozavest in jim vliva pogum.

Program je bil svojevrsten, saj so nastopale vse sekcije KD Šentanel, ki so kakor koli povezane z našim rojakom.

Za uvod v slovesnost so zapeli »njegovi« pevci, to je MoPZ Šentanelski pavri. Prav on je bil pobudnik in ustanovitelj tega zbora. Njihovo petje ga je tako navdušilo, da je Mitji Šipku ukazal, da morajo ostati skupaj in da naj jih

kar on vodi. In tako je tudi bilo. Dne 13. oktobra 1964 pa je bil ustanovljen tudi MoPZ Šentanelski pavri, in sicer pod Marinovo lipo. Do danes torej 58 let ubranega in, kar je še pomembneje, neprekinjenega prepevanja.

Ne samo pesem, tudi ples je Luki Kramolcu veliko pomenil. Ohranjati tradicijo skozi ples in s tem negovati številne šege in navade zna naša Folklorna skupina Luka Kramolc Šentanel, ki je tudi dala svoj prispevek k slovesnosti.

Program so popestrili tudi šolarji POŠ Šentanel s svojim pristrčnim programom.

Dan, posvečen Luki Kramolcu, smo zaključili s pohodom, še prej pa smo se mu poklonili na njegovem grobu na Šentanelu, njemu tako ljubem kraju.

10 let festivala Pravljična vas Leše

15. septembra 2012 je v Občini Prevalje prvič zaživel družinski FESTIVAL PRAVLJIČNA VAS LEŠE. Ideja in zasnova za izjemno obsežen in inovativen kulturno-turistični projekt sta delo Boštjana Gorenška. Skupaj z ekipo članov Kulturnega društva Leše (Klavdija Kodrun, Hedvika Gorenšek, Aljoša Lajbaher, Tanja Gošar, Boštjan Štifter, Klemen Gorenšek, Mateja Praznik, Borut Burjak in Milan Kragelnik) smo zaorali ledino, ki je po desetih letih še vedno zelo rodovitna, in kažejo se bogati sadovi dolgoletnega dela, ki žanjejo uspehe in pohvale. Zagotovo si v začetku nihče niti v sanjah ni predstavljal, da bo festival postal tako prepoznaven v celotnem slovenskem prostoru in bo na Leše privabil vsako leto več kot dva tisoč obiskovalcev vseh starosti in iz vseh slovenskih pokrajin.

Festival temelji na ljudskem izročilu. Na Lešah so v davni preteklosti prebivala mitološka bitja: žal žene, škratje, leškirji, leški orli, pegasti konji, velikani ajdi in čarovnice – čarodejke. Njihov dom je bil v drevesnih duplinah, skalnatih votlinah, premogovniških rovih, na travnatih jasah ... Že dolgo jih ni več v našem kraju, a enkrat na leto, v času festivala, se le prebudijo, obiščejo vas in popeljejo otroke v pravljčni svet domišljije.

Na prvem festivalu so bili zastavljeni vsebinski in idejni okviri projekta. Izdali smo slikanico PRAVLJIČNA VAS LEŠE. Zbirka sedmih novih pravljic je vsebinsko vezana na leška mitološka bitja. Avtorji so koroški literarni ustvarjalci: Primož Suhodolčan, Peter Buhvald, Aleksandra Kocmut, Jurij Berložnik, Matjaž Pikalo in Rudi Mlinar ter Ljoba Jenče, ki je kot odlična slovenska poznavalka in poustvarjalka ljudskega gradiva napisala uvodno pravljico. Knjigo je ilustrirala Tjaša Renner, urednik je bil Boštjan Gorenšek, izšla

je v nakladi 1000 izvodov. Vsi avtorji so bili na prvem festivalu prisotni in so brali svoje pravljice. Izšli so tudi otroški zemljevid Pravljične vasi Leše, himna Pravljične vasi Leše, razglednice Leš in voščilnice z motivi pravljčnih bitij ter zgibanka, izdelani so bili kostumi za pravljčna bitja, posnet je bil film, postavljene so bile informativne table. Festival je dobil tudi svoj logotip, delo Uroša Grabnerja.

Tudi vsebina vseh dogajanj na festivalski dan je bila zastavljena že na začetku: animacijski pravljčni pohodi v naravo in srečanja s pravljčnimi junaki, ustvarjalne in športne delavnice, zlati lešnik za srečo, pravljčna bukvarna, pravljčni srečelov, pravljčna tržnica, pravljčne urice, gledališka ali lutkovna predstava za otroke, pravljčna pošta ter zaključek z glasbenimi gosti in razrezom pravljčne torte velikanke.

Tudi čas in kraj festivala ostajata vseskozi enaka: Leše, druga sobota v času Jesenskih srečanj na Prevaljah. Se pa

festival v zadnjih letih odvija tri dni. Prvi večer je nočni pohod V iskanju pravljичne svetlobe, drugi dan je celodnevno festivalsko dogajanje, tretji dan je nogometni turnir za pokal Pravljične vasi Leše.

Seveda vsako leto dodamo kakšno novost, posebnost, ki je vabljiva in zanimiva za otroke, in tako tudi redne obiskovalce festivala vedno znova privablja na Leše.

V desetih letih so bili z nami znani slovenski ustvarjalci. Glasbeni gostje: Romana Kranjčan, Adi Smolar, glasbena skupina Auto dafé, glasbena skupina Pikaja, Trkaj, ribič Pepe in etno skupina Zimski kosci. Literarni gostje: Ljuba Jenče, Matjaž Pikalo, Primož Suhodolčan, Aleksandra Kocmut, Jurij Berložnik in Rudi Mlinar. Likovni gostje: Tjaša Rener, Laura Ličar in Janez Grauf. Festivala se je udeležila tudi miss Slovenije Maja Taradi.

V desetih letih smo v okviru festivala izdali slikanico Pravljična vas Leše in slikanico avtorja Aljoše Hancmana Zaklad pod hribom, slednja je bila izdana tudi za lahko branje. Izšla sta zgoščenka z zvočnimi posnetki pravljic iz knjige Pravljična vas Leše in tudi filatelistični komplet. Zelo privlačne so bile tudi vsebine: escape room – soba pobega na temo leškega premogovnika, glasbena igrlica Osnovne šole Koroški jeklarji, lutkovna predstava družine Hancman,

podelitev nagrad slovenskega UNESCO natečaja Branje – moje sanje, kovač na obisku, taborniške delavnice, iskanje skritega zaklada, fižolčkova tombola, nogometni turnir za pokal Pravljične vasi Leše, ples s kužkom, doživetje s pegastimi konji, iskanje kamenčkov pravljичne vasi, vožnja s kočijo, digitalni sprehod po pravljичnih poteh, karaoke z domačo etno skupino Zimski kosci ...

Vsako leto smo izbrali tudi ambasadorja Pravljične vasi Leše, kateremu so nato žal žene predale žezlo pravljичne vasi. Ugledne osebe in organizacije, ki so se zavzemale za uveljavitev festivala od leta 2012, so bile: dr. Matic Tasič, Mira Hancman, Matjaž Pikalo, Dušan Krebel, Rafael Škufca, Dalja Pečovnik, Jani Prednik, Gasilsko društvo Prevalje, Romana Lesjak in Ožbej Pori.

Da je projekt tako uspešen, se zahvaljujemo Občini Prevalje, številnim animatorjem in drugim sodelavcem festivala, različnim društvom, organizacijam, donatorjem in krajanom Leš.

Prav posebna zahvala pa velja idejnemu vodji, organizatorju in koordinatorski Boštjanu Gorenšku ter sokoordinatorici projekta, vodji pohodov in ustvarjalnih delavnic Klavdiji Kodrun.

Vokalni kvintet Ajda – dvajset let bujenja koroških in slovenskih ljudskih pesmi na Lešah

Vokalni kvintet Ajda je junija pripravil koncert pevskih skupin, ki v slovenskem prostoru ohranjajo in poustvarjajo slovenske ljudske pesmi. Letošnji, že dvajseti po vrsti, se je tradicionalno odvijal na Lešah, v zavetju cerkve sv. Volbenka, in ponovno obogatil kulturno življenje na Prevaljah.

Dvajsetletno predanost Vokalnega kvinteta Ajda petju in plemenitenje kulturnega življenja na Lešah in v občini je uvodoma pozdravil župan dr. Matic Tasič. V nadaljevanju je Vokalni kvintet Ajda skupaj z gosti predstavil navdušujoč program z izborom narečno obarvanih pesmi, ki so izpostavile svojstveno duhovnost in poetiko pesmi z značilnim koroškim, belokranjskim, prleškim in istrskim besediščem. Poleg Vokalnega kvinteta Ajda so nastopili: domača etno skupina Zimski kosci, Dravograjski sekstet in prva ženska klapa v Sloveniji, Fritule iz Dekanov pri Kopru.

Hiter pogled v dvajsetletno zgodovino petja na Lešah priključuje spomin na množico izjemnih glasov različnih moških in ženskih vokalnih skupin, na blagost, ubranost in spremljajoči zven citer Tine Kseneman, na instrumentalne nastope mnogih talentiranih mladih glasbenikov in na številne zborovodje, ki so ohranjanju slovenske pevske dediščine vsak zase dodali svoj pečat.

Vsakoletnemu koncertu Vokalnega kvinteta Ajda z gosti na Lešah radi prisluhnejo številni ljubitelji zborovske pesmi. Postal je stičišče druženja, prijetnih doživetij in optimizma.

Riff Band in melodije Evrovizije

Društvo za razvoj glasbe Riff je leta 2008 nastalo z namenom, da bi člani širili glasbeno kulturo, obiskovalcem ponudili dostopne in kakovostne kulturne dogodke ter mladim glasbenikom omogočili udejstvovanje in prepoznavnost. Več kot deset let kasneje se lahko pohvalimo s številnimi projekti in dogodki, ki so postali že tradicionalni. Verjetno najbolj znana sekcija, ki deluje pod okriljem društva, pa je Riff Band.

Devetčlansko zasedbo koroških glasbenikov poleg dobrega prijateljstva družijo predvsem ljubezen do glasbe. Zasedbo sestavljajo Aleksander Štahr in Valerija Tominc (glavna vokala), Matevž Špegel Štahr (solo kitara), Luka Igerc (ritem in akustična kitara), Miha Kadiš (bobni), Uroš Medved (bas kitara), Marko Volk (klaviature) ter Katarina Gornjak in Luka Rajšter (spremljevalna vokala). Na Koroškem že dobro uveljavljena zasedba igra kakovostno pop-rock-soul glasbo in v priredbah vedno pusti tudi delček sebe.

V letošnji jeseni Riff Band ponovno pripravlja edinstven koncert. Kot že leta 2014, se boste lahko tudi letos prepustili

najodmevnejšim slovenskim in tujim skladbam z evrovizijskega odra. Glasbeniki upajo na večer, poln dobre volje in močnih čustev, ki jih zna pričarati le glasba. Evrovizija je zagotovo zaznamovala svetovno glasbeno sceno in še vedno pušča ogromen pečat v Sloveniji. Na koncertu bomo skupaj prisluhnili daljni in bližnji zgodovini ter podoživeli občutke, ki so nas prevevali ob zmagah in porazih. Riff Band zagotavlja, da pri njih ne bo nobene »kuhne«, upajo pa na vašo udeležbo in vaših »12 točk«.

Koroška mreža podpornega okolja za mlade KOR-NET

Regionalno povezovanje in norveška sredstva za boljšo perspektivo koroške mladine: Mladi za mlade!

Osrednja razvojna problema Koroške sta ohranjanje poseljenosti in preprečevanje bega možganov v sosednja regionalna središča in tudi tista onkraj državne meje. S finančno podporo Norveškega mehanizma se problema lotevamo člani ekipe projekta KOR-NET, ki jo sestavljajo tri koroške mladinske organizacije (Mladinski center Dravograd, Koroški mladinski kulturni center /KMKC/ Kompleks Ravne in Mladinski kulturni center Slovenj Gradec), Območna obrtno-podjetniška zbornica Ravne na Koroškem (kot predstavnica gospodarstva), razvojno podjetje A.L.P. Peca ter partnerska organizacija Bjerkaker LearningLab iz Norveške.

Projekt Povezovanje mladinskih organizacij za kakovostnejše življenje mladih na Koroškem smo začeli izvajati junija 2022, formalno pa ga bomo zaključili aprila 2024. V okviru projekta želimo partnerji iz vseh treh koroških dolin stkati močno regijsko mrežo podpornega okolja za mlade ter tako dati mladinskemu sektorju na Koroškem nov zagon in vsebine, ki se bodo obdržale tudi po zaključku projekta.

S projektnimi aktivnostmi KOR-NET-a ustvarjamo podlago za dolgoročneje učinke projekta: povezano in medsebojno prepleteno podporno okolje za mlade

na Koroškem, ki vključuje mladinske organizacije in društva, izobraževalne ustanove, podjetniški sektor, odločevalce na lokalni in regionalni ravni ter druge deležnike, ki soustvarjajo razmere za življenje in delo mladih v regiji.

V pripravi je priročnik Model aktivne participacije mladih, ki ga soustvarjajo mladi na Koroškem, saj izvajamo vrsto delavnic in pogovorov, na katerih mladini damo možnost, da pove, kaj na Koroškem manjka in česa si želijo. Zato mlade vabimo, da se nam pridružijo na delavnicah z naslovom Eri jamrat, pa povej, kaj bi rad ...

Koroška mladina si lahko od projekta obeta tudi spletno platformo – Virtualni mladinski inkubator Koroške, kjer bodo na enem mestu zbrane vse informacije, ki jih mladi potrebujejo za šolanje, kariero in življenje. Spletna platforma bo zaživela 23. junija, ko jo bomo predstavili javnosti v prostorih KMKC Kompleks na Ravnah. Mladi pa lahko že sedaj podate svoje mnenje z izpolnitvijo ankete na spletnem naslovu <https://kor-net.si/>.

V okviru programa Aktivni mladi – večšine za življenje in kariero mladim ponujamo vsebine, ki jih potrebujejo za življenje ali jim bodo koristile v poslovnem svetu, pri vstopu na trg dela, razvoju kompetenc in še kje. Program izvajamo v obliki delavnic/predavanj/dogodkov pa tudi v okviru osmih vikend taborov za mlade z različnimi temami.

V regiji smo opremili 13 delovnih postaj (pisarn), ki mladim zagotavljajo tehnično in informacijsko podporo

pri njihovih aktivnostih na različnih področjih. Delovne postaje so obiskovalcem na voljo za uporabo popolnoma BREZPLAČNO. Eno takih postaj smo konec marca odprli tudi v Družbenem domu na Prevaljah, v prostoru, ki ga je mladim namenila Občina Prevalje. Ključne dobite v tajništvu. Popolnoma opremljena pisarna za zdaj še sameva, saj mladi še niso izkoristili ponujenega ... Pridite preverit, ne bo vam žal!

KOR-NET pa je namenjen tudi izobraževanju mladinskih delavcev. Ideja je čim tesneje povezati organizacije in posameznike, ki delujejo na mladinskem področju, z uporabniki, gospodarstvom in širšo lokalno skupnostjo. Le s sistematičnim mladinskim delom in kontinuiranim sodelovanjem z vsemi deležniki, pa tudi z večjo aktivacijo mladih bomo storili korak naprej v smeri boljše perspektive za mlade na Koroškem.

Sledite nam lahko na Facebooku pod imenom Koroška mreža podporna okolja za mlade, na Instagramu: [kornet_koroska](https://www.instagram.com/kornet_koroska) in na <https://kor-net.si/>.

Delovanje Komisije za mlade in medgeneracijsko sodelovanje

Marca 2023 je na Prevaljah začela delovati sedemčlanska Komisija za mlade in medgeneracijsko sodelovanje. Sestavljajo jo: mag. Martina Ribič kot predsednica, Liza Kožar, Jasmina Ovnič, Marija Klančnik in Ana Osojnik Stopar kot članice ter Jan Pečovnik kot član.

V ponedeljek, 8. maja 2023, smo se v Družbenem domu sestali z upokojenci in starejšimi občani Prevalj, županom dr. Maticem Tasičem in podžupanom Stašem Lodrantom na prijetnem druženju ob čaju ali kavici. Namen druženja je bil pridobiti nove ideje in predloge starejše generacije v

Občini Prevalje. Pridobili smo kar nekaj koristnih idej in jih bomo postopoma tudi uresničili.

V torek, 16. maja 2023, smo v Knjižnici Prevalje izvedli Pravljicne urice za naše najmlajše. Obisk nas je prijetno presenetil. Pravljico z naslovom Razvajeni vrbček je prebrala Manica Klančnik, otroci pa so na koncu pobarvali tudi pobarvanko na to temo.

Pripravljamo še druženje z mladimi.

V času Jesenskih srečanj pa načrtujemo predavanje o Alzheimerjevi bolezni.

Odbojkarški klub Prevalje

Odbojkarški klub (OK) Prevalje postaja iz leta v leto večji in številčnejši. Vsako leto se nam priključijo nove mlade članice, seveda pa nas nekatere tudi zapustijo. Trenutno imamo preko 140 igralk, od katerih je več kot 100 registriranih pri Odbojkarški zvezi (OZ) Slovenije. Najmlajše igralke pa se s športom in žogo šele spoznavajo. Najmlajša ekipa, ki že tekmuje, se je v preteklem obdobju udeležila treh turnirjev: odprtega prvenstva v mini odbojki v Šempetru, Zmajčkovega turnirja v Ljubljani in odprtega turnirja Maribor open. Na vseh treh se je uvrstila med prvih osem.

Malce starejše igralke so že tekmovali na državnem prvenstvu v okviru OZ Slovenije. Med 90 ekipami so zasedle odlično drugo mesto. Tako so dokazale, da lanski uspeh ni bil naključje in da na Prevaljah dobro delamo z mladimi odbojkaricami. Tudi druge skupine so tekmovali na državnem prvenstvu. Med deklicami smo imeli kar dve ekipi, med 70 ekipami sta se uvrstili na 15. in 22. mesto. Tudi pri kadetkinjah smo med 36 ekipami osvojili 15. mesto in pri mladinkah med 45 ekipami 12. mesto.

Pri članicah, ki so letos ponovno nastopile v 1.B DOL, smo osvojili 5. mesto in nam je zagotovilo obstanek med najboljšimi, kar je bil cilj pretekle sezone. Dejstvo je, da bomo v naslednji sezoni nastopali z močno pomlajeno ekipo,

saj so se nekatere igralke odločile, da prenehajo odbojkarško kariero in se posvetijo študiju, nekatere pa bodo svojo kariero nadaljevale v drugih klubih, ki jim zaradi bližine v času študija omogočajo primernejše pogoje.

Med večje uspehe OK Prevalje pa prištevamo tudi na novo pridobljen strokovni kader. Štiri vaditeljice pripravničice so letos uspešno končale izobraževanje za strokovnega delavca 1 v odbojki ter svoje znanje še izpopolnile in nadgradile. Izobraževanje je bilo na Prevaljah v organizaciji OK Prevalje in v izvedbi Fakultete za šport Ljubljana. Za pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo Osnovni šoli Franja Goloba Prevalje in Občini Prevalje.

Košarkarska šola Jezerniki Prevalje

V svoji sedmi sezoni delovanja 2022/2023 je Košarkarska šola Jezerniki Prevalje na območju Občine Prevalje izvajala vadbo košarke za 50 otrok, starih od 7 do 16 let. Premierno pa je v tekmovanjih nastopila tudi s člansko ekipo.

Sezona je bila za košarkarsko šolo prelomna, saj je prvič na tekmovanjih Košarkarske zveze Slovenije (KZS) nastopila z dvema ekipama mlajših starostnih kategorij, U14 in U16, ter s člansko ekipo, ki je nastopala v 4. SKL. Ekipi U14 in U16 sta odigrali po 22 ligaških tekem, medtem ko je članska ekipa nastopila na 12 tekmah. Poleg tekmovalnih ekip je društvo v letošnji sezoni izvajalo tudi vadbo šole košarke za učence najnižjih razredov.

Pred uradnim zaključkom sezone pa je pred nami še največji poletni izziv, saj nas čaka organizacija Mini košarskega kampa Jezero, s katerim želimo osnovnošolski mladini omogočiti aktivni začetek šolskih počitnic ter nanj

pritegniti tudi tiste, ki se do sedaj še niso srečali z »oranžno« žogo. Že pred uradnim zaključkom sezone pa so naše misli usmerjene v prihodnjo sezono, v kateri nas ponovno čakajo novi izzivi, saj smo za nastope v uradnih tekmovanjih krovne košarkarske zveze prijaviili tri ekipe mlajših starostnih kategorij, U18, U16 in U12. Poleg ekip mlajših starostnih kategorij pa bomo v prihodnji sezoni v tekmovalni piramidi KZS ponovno nastopili tudi s člansko ekipo. Kljub novim organizacijskim izzivom že z optimizmom zremo v novo sezono, v kateri si želimo naše delovanje dvigniti še na višji nivo in si pridobiti še večjo podporo prevaljskih »ljubiteljev« košarke oziroma športa nasploh.

Obnovitvena dela na planinski koči

Dom na Uršlji gori

Uršlja gora, ki jo lahko gledamo iz vseh koroških dolin in kaže v vsako dolino drugačen obraz, je pravi romarsko-planinski magnet. Na goro vleče vse, planince, športnike, rekreativce, mlade in stare. Kot osamelec stoji odmaknjena od drugih večjih gorskih masivov, zato ponuja prekrasen pogled in razgled, morda je prav zato od nekdaj tako privlačna za vse obiskovalce, svoje pa k njeni privlačnosti prispeva tudi pod vrhom zgrajena planinska koča, v kateri vedno najdemo zatočišče in okrepčilo.

Že 110 let mineva, odkar je bila zgrajena prva koča na gori, ki so jo takrat poimenovali Turistovski dom na Plešivcu, od takrat pa se je s kočo dogajalo marsikaj: od požiga sredi druge svetovne vojne, izgradnje nove po vojni, manjših in večjih obnov in dograditev skozi leta ter dograditve »novega dela koče« do danes, ko jo vsi imenujemo planinska koča Dom na Uršlji gori.

»Stari in novi del« planinske koče sta v pritličju povezana z veznim traktom, kjer so skupni vhod in sanitarije, namenjene dnevnim obiskovalcem. Za potrebe obiskovalcev – planincev, ki so v koči tudi prespali, predvsem v starem delu koče, pa ustreznih sanitarij žal ni bilo.

V letu 2019 je upravni odbor Planinskega društva (PD) Prevalje sprejel sklep o dograditvi sanitarnega bloka z nadzidavo veznega dela planinske koče. Projektno dokumentacijo je izdelalo projektantsko podjetje Plot inženiring, Natalija Kotnik Haber, s. p., z Raven na Koroškem. Z nadzidavo bodo zagotovljeni sanitarni prostori in umivalnice – tuši za nočitvene goste, ločeni po spolih. Po pridobitvi vseh potrebnih soglasij smo zaprosili za gradbeno dovoljenje, izdano je bilo 1. junija 2020.

Zaradi »koronskih težav« in zasedenosti izvajalcev gradbenih del se je začetek izvedbe del zavlekel vse do leta 2021. Tisto leto, točneje 16. aprila 2021, je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo objavilo Javni razpis za podporo planinski, športni in rekreacijski infrastrukturi in

nanj se je naše društvo prijavilo za sofinanciranje operacije Energetska sanacija koče Dom na Uršlji gori. Na razpisu smo bili uspešni, vendar smo pogodbo o sofinanciranju lahko podpisali šele v začetku oktobra 2021, kar je pomenilo, da del ne bo mogoče začeti pred pomladjo 2022.

Z velikimi napori smo naposled našli izvajalca predvidenih del, ki so sedaj zajemala dva ločena sklopa po viru financiranja:

1. NADZIDAVA VEZNEGA DELA OBJEKTA PLANINSKE KOČE DOM NA URŠLJI GORI – lastna investicija PD Prevalje

Z nadzidavo veznega trakta med starim in novim delom koče bomo zgradili sanitarne prostore in umivalnice za potrebe gostov v spalnem delu koče. Planinski dom sedaj nima etažno urejenih sanitarij in prav tako ne umivalnic za moške in ženske, kar pa seveda ne ustreza več današnjim standardom bivanja za tovrstne objekte.

2. ENERGETSKA SANACIJA PLANINSKE KOČE DOM NA URŠLJI GORI – sofinanciranje Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo in PD Prevalje

Projekt energetske sanacije je financiran do 75 odstotkov sredstev iz evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji ter minimalno 25 odstotkov iz PD Prevalje. Prijavljena sanacijska dela so zajemala osem glavnih sklopov, in sicer:

- OBNOVA STREHE (zamenjav kritine, kleparska dela, toplotna izolacija)
- OBNOVA OKEN IN KOVINSKIH POLKEN (nova okna s troslojno zasteklitvijo, obnova obstoječih polken)
- PREZRAČEVANJE PROSTOROV
- OBNOVA ELEKTROINŠTALACIJE
- MENJAVA NOTRANJNH VRAT IN PODBOJEV
- IZDELAVA HIDROIZOLACIJE
- VGRADNJA DODATNEGA VODOVODNEGA REZERVOARJA
- IZDELAVA FASADE Z IZOLACIJO S KAMENO VOLNO

Po napornem iskanju in pogovorih z različnimi potencialnimi izvajalci je bil izbran kot glavni izvajalec Jurij Preglav, s. p., Muta. Vodstvo PD se je neposredno vključilo tudi v iskanje in izbiro podizvajalcev za posamezne sklope in operacije v sklopu izvajanja obeh projektov. Predvsem pri energetski sanaciji smo bili zaradi zahtevnosti in kratkih rokov ter tudi vremenskih razmer in ne nazadnje zaradi pomanjkanja ustreznih materialov (vojna v Ukrajini) večkrat v stiski, saj smo morali projekt z oddajo vse ustrezne dokumentacije zaključiti do 4. novembra 2022.

Že v jesenskem obdobju leta 2021 smo člani PD Prevalje začeli pripravljala dela, za katera niso bili potrebni posebno znanje in pripomočki – stroji in oprema iz gradbeništva, temveč le prizadevnost in pripravljenost posameznikov za prostovoljno delo. Čeprav smo želeli začeti glavna dela že aprila 2022, to ni bilo mogoče zaradi nemogočih razmer za dostavo gradbenega materiala in strojev ter za prevoz ljudi. Dela smo začeli maja po praznikih, in sicer s postavitvijo gradbenih odrov, posamezni izvajalci so opravljali dela po sklopih, za katere so bili izbrani in odgovorni, člani PD pa smo se s prostovoljnim delom vključevali povsod, kjer je bilo mogoče. Takoj so se začela dela pri nadzidavi veznega trakta in izdelava potrebnega ostrešja na tem delu, da je bil ob izvedbi izolacije in kritja celotne strehe končan tudi ta del, ki sicer ni v sklopu sofinanciranja iz evropske kohezije.

Dela na vseh sklopih so dobro napredovala, največji problem je bila dobava strešne kritine, saj so bile dobave določenih materialov zaradi vojne v Ukrajini skoraj ustavljene.

Z urgencami na vse mogoče verige dobaviteljev nam je naposled v drugi polovici julija dobava uspela. S posebnim prizadevanjem vseh izvajalcev in članov PD smo večino del zaključili do konca avgusta, ostalo je pa še ogromno birokratskega dela in priprave dokumentacije, certifikatov, poročil in dokazil o upravičenosti stroškov realizirane »operacije v okviru načrtovanja in opravljanja nalog evropske kohezijske politike«.

Za premagovanje vseh mogočih birokratskih ovir smo sklenili pogodbo o poslovnem sodelovanju s podjetjem Vouk, poslovno svetovanje, d. o. o., iz Postojne, ki se je nanašalo predvsem na pripravo projekta in dokumentacije za pridobivanje nepovratnih sredstev ter pripravo in izdelavo dokumentacije za finančne zahteve. Dokončni zahtevek za izplačilo smo morali oddati do 4. novembra 2022 skupaj z izdelano Energetsko izkaznico za objekt planinska koča Dom na Uršlji gori, kar smo tudi uspešno izpeljali.

Z zaključkom te »operacije« seveda obnova koče ni zaključena, nadaljevati oziroma dokončati moramo še naloge iz projekta Nadzidava veznega dela objekta planinske koče Uršlja gora: dokončanje načrtovanih del izdelave ločenih sanitarij in umivalnic ter obnovo sob in opreme, predvsem postelj in vzmetnic. Dokončati moramo tudi zunanjo ureditev, začetno z vgradnjo tlakovcev pred kočo, ki jih je doniralo podjetje Kograd Igem, d. o. o. Tudi vgradnja in vrnitev spominskih plošč in simbolov planinstva nas še čakata, ko bodo ti primerno obnovljeni. Kot dober gospodar se PD trudi nenehno skrbeti za vzorno vzdrževanje in obnavljanje objektov in opreme ter tako zagotoviti gostom – obiskovalcem Uršlje gore dostojne bivalne razmere, saj bomo le tako ostali ena najbolj obiskanih planinskih postojank.

Za uspešno izpeljan projekt in prizadevnost hvala vsem članom in drugim, ki so kakor koli z delom, materialom ali sredstvi pripomogli k že izvedenim delom pri obnovi koče Dom na Uršlji gori. Za pomoč pri obnovi planinske koče se posebej zahvaljujemo Občini Prevalje.

Tudi v prihodnje si bomo prizadevali za uspešno poslovanje PD in planinske koče Dom na Uršlji gori, želimo in upamo pa tudi, da bo še naprej posluh pri vseh lokalnih skupnostih in drugih gospodarskih subjektih, ki lahko kakor koli pripomorejo k uspešnemu poslovanju društva in koče.

Rdeči križ Prevalje v novih »starih« prostorih

Srečni smo, da smo dobili svoje prostore, ker vemo, da lahko tako še lažje opravljamo svoje poslanstvo, to je pomagati ljudem. Kot veste, je Rdeči križ (RK) Prevalje nevladna organizacija, ki temelji na prostovoljcih in ima v naši občini že dolgo tradicijo.

Polno skladišče prehranskih izdelkov po preselitvi v nove prostore pripravljenih za delitev upravičencem paketov

Trenutno je v društvu na Prevaljah aktivnih 19 prostovoljk, saj smo letos pridobili dve novi članici in ekipo pomladili. Kdor koli bi se želel z nami družiti in ob tem narediti kaj dobrega za ljudi in občino, ga vljudno vabimo k sodelovanju. Imamo se lepo.

Prostovoljke RK smo aktivne vse leto, ker tudi delitev prehranskih paketov našim prosilcem poteka neprestano. Pakete sestavljamo z živili, ki jih dobimo iz državnih rezerv in prehranskih paketov v trgovini Tuš. Veliko živil z vašo pomočjo zberemo tudi v trgovini Eurospin, kjer je naša košara. Iz državnih rezerv dobivamo vedno iste vrste živil, ker pa želimo ta paket obogatiti, to storimo z živili, ki jih prispevate v našo košaro, in z nakupom živil v trgovinah v občini. Sredstva za te nakupe dobimo ob razpisu občine in s prostovoljnimi prispevki občanov pri prodaji koledarjev ob koncu leta. Z dokupljenimi živili obogatimo prehranske pakete in s tem jedilnike prejemnikov.

V občini je trenutno med 100 in 120 prejemnikov prehranskih paketov in znotraj družin kar 75 otrok. Prejemniki so lahko vsi občani, ki oddajo prošnjo RK, imajo zelo nizke prihodke in živijo v težkih življenjskih razmerah.

Občanom pomagamo tudi s plačilom zaostalih neplačanih položnic. Z enkratno pomočjo ljudem pomagamo prebroditi finančno stisko in s tem preprečimo izklope elektrike ali deložacijo.

V letu 2020 smo začeli novo akcijo. Obiščemo in obdarimo vse, ki so v tistem letu dopolnili 90 let. Teh slavlencev je bilo v letu 2022 devet. Še enkrat jim čestitamo.

Glede na število pomoči potrebnih in sredstva, ki jih imamo na voljo, smo za donacije ob koncu leta zaprosili tudi uspešna podjetja in privatnike v občini. Odziv je bil, in se vsem, ki so prisluhnili naši prošnji, zahvaljujemo.

Poleg humanitarnega poslanstva v okviru delovanja RK občanom omogočamo tudi brezplačno meritve krvnega tlaka, sladkorja v krvi in holesterola v Tednu Rdečega križa v maju. Akcija je bila ponovno zelo dobro obiskana.

Vse opravljeno delo je od lanskega maja lažje. Pred leti je RK Prevalje izgubil svoj samostojni prostor za delovanje. To nam je zelo poslabšalo izvajanje naših aktivnosti. Ob deljenju paketov smo morale te neprestano prelagati in prenašati prehranske izdelke. Prav tako nismo imele prostora, ki bi bil samo naš, a ga potrebujemo, saj delo z ob-

čani, ki so v stiski, zahteva zasebnost in diskretnost.

Vesele smo, da nam je na pomoč priskočilo Območno združenje RK Mežiške doline in nam našlo prostor pri Kmetijsko-gozdarski zadrugi, Trg 67.

Opremo za naš novi prostor nam je priskrbel Civilna zaščita Prevalje. Prostovoljke smo opremo same sestavile ter preselile vse ostalo iz prostorov Karitasa Na Fari, kjer smo gostovale. Prvo delitev hrane smo maja 2022 že izvedle iz novega prostora.

V tem prostoru lahko svojo dejavnost in poslanstvo še razširimo. Uvedle smo že novost za naše uporabnike. Vsak prvi ponedeljek v mesecu smo prostovoljke od 16. do 18. ure dosegljive na našem sedežu za reševanje težav, pobude in pomoč občanom. Prošnje za pomoč pa lahko oddate tudi v naš nabiralnik, ki je pred vrati našega skladišča. Vsi, ki potrebujete našo pomoč, ste vabljeni.

Izdelale smo tudi oglasno desko »podarim« in »iščem«, kjer lahko na tablo pripišete stvari, ki so še uporabne in jih podarite. Prav tako lahko pripišete stvari, ki jih potrebujete.

Ob koncu leta, 11. decembra 2022, smo v Druženem domu na Prevaljah po dveh letih ponovno skupaj z občino ter društvoma upokojencev in invalidov pripravile srečanje občanek in občanov Občine Prevalje, starejših od 80 let. S skupnim kosilom in kratkim kulturnim programom smo obogatili to tradicionalno srečanje in popestrili predbožični čas.

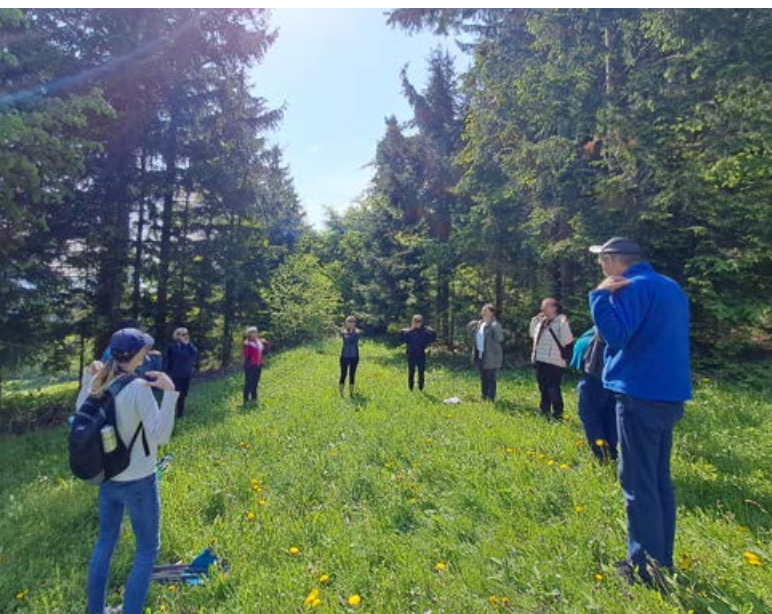
Še enkrat naj povabim vse, da nam za skupno dobro pomagajte. Z denarjem, zbranim s prostovoljnimi prispevki ob prodaji koledarjev ob koncu leta, lahko dokupimo hrano ter plačamo položnice občanom in občankam v stiski. Če lahko, prispevajte, saj nikoli ne veste, kdaj boste sami potrebovali pomoč RK Prevalje.

Tako kot mi v RK Prevalje, vsi verjemimo v nas ljudi, v našo dobroto, spoštovanje in nesebično nudenje pomoči. Pomagajmo si po najboljših močeh!

DRUŠTVO ALTRA – Odbor za novosti v duševnem zdravju

Gozdna kopel v Mežiški dolini – prvič tudi na Koroškem

V Društvu Altra – enoti Prevalje smo aprila začeli izvajati Gozdno kopel, operacijo, ki je bila izbrana na LAS-u Mežiške doline, in sicer v okviru sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. K sodelovanju smo povabili tudi partnerja, Center za socialno delo (CSD) Koroška in Planinsko društvo Mežica.

Operacijo smo pripravili na podlagi potreb po uvedbi metod sproščanja za krepitev duševnega zdravja, preprečevanja in lajšanja duševnih stisk, izgorevanja in zmanjševanja stresa prebivalcev Mežiške doline. Potrebe po soočanju z vsakdanjimi izzivi sodobnega načina življenja se odražajo tudi med prebivalci Mežiške doline, k njim so prispevale tudi povečane duševne stiske po končanem covid obdobju. Društvo Altra kot ključna organizacija, ki izvaja programe na področju duševnega zdravja v Koroški regiji, na terenu opaža povečane stiske med vso populacijo (ranljivimi skupinami, delovno aktivnimi, starejšimi, mladostniki, invalidi).

Namen operacije je z inovativnim projektom Gozdne kopeli, ki izhaja iz širšega koncepta »zelene skrbi« oziroma green care pristopa, vpeljati oblike pomoči, ki bodo lokalno prebivalstvo nagovorile, ozaveščale o pomenu lokalnih virov pomoči, ki jih narava s svojimi gozdnatimi in travnimi površinami na Koroškem omogoča, usposobile vključene udeležence s tehnikami samopomoči v okviru metode gozdne kopeli, promovirale tovrstne oblike pomoči, ki so dostopne in brezplačne vsakemu občanu v Mežiški dolini, ter spodbudile prebivalstvo k zdravim oblikam življenjskega stila in vedenja, kar preprečuje škodljive in destruktivne razvade.

Doslej smo na Altri izvedli dve gozdni kopeli, eno v Občini Prevalje ter eno v Občini Mežica. Izpeljali smo jo za zaposlene s CSD Koroška ter za uporabnike in člane našega dru-

štva. Sledijo še gozdne kopeli v Občini Ravne na Koroškem za starejšo populacijo ter v Občini Črna na Koroškem za zainteresirano javnost.

Septembra bomo izvedli tridnevni tabor, v katerega se bo vključilo 20 oseb. Udeležence bomo usposobili za izvajanje samopomoči z uporabo različnih tehnik sproščanja, čuječnosti in povezovanja z naravo, kar bo ugodno vplivalo na njihovo počutje. Hkrati pa se bo ozaveščalo tako vključene udeležence kot širšo javnost o pomenu metode gozdne kopeli in njenem učinku na duševno zdravje.

Koncept gozdne kopeli temelji na japonski praksi Shirin-joku, je pot do boljšega zdravja in dobrega počutja s preživljanjem časa v gozdu oziroma naravi. Gozdna kopel ne postavlja v ospredje aktivnosti, kot sta hoja ali tek. Razdalja, ki jo udeleženci prehodijo, je krajša oziroma ni pomembna. V ospredju so dejavnosti, ki človeka umirijo in zadržijo v danem trenutku, ob podpori gozda ali narave, ki ponuja veliko spodbud za umiritev. Številne raziskave in izkušnje udeležencev vodenih gozdnih kopeli po vsem svetu odkrivajo mnoge pozitivne učinke na zdravstveno stanje in počutje ljudi: zmanjševanje stresa, izboljšanje kakovosti spanja, zniževanje srčnega utripa in krvnega tlaka, krepitev odpornosti organizma, povečanje kognitivnih sposobnosti, osredotočanja ... Gozdno kopel v Društvu Altra izvaja naša strokovna delavka Larisa Hartman, certificirana vodnica.

Priprava koroškega rženega kruha vpisana v Register nesnovne dediščine

Priprava koroškega rženega kruha je bila letos vpisana v Register nesnovne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo. Društvo kmetič Mežiške doline je poleg Društva kmetič Mislinjske doline, Društva kmetič Dravograd in Društva kmetič Dravske doline evidentirano kot nosilec dediščine priprave koroškega rženega kruha.

Koroški rženi kruh gospodinje pripravljajo po stari recepturi iz kislega testa. Še danes ima pomembno vlogo v vsakdanji in praznični prehrani na Koroškem. Kislo testo hranijo od peke do peke. Svoje znanje priprave kruha največkrat prenašajo znotraj družin iz roda v rod. Prav to je poslanstvo članic, da svoje bogato znanje prenašajo na mlajše generacije.

Tako je Marjeta Ročnik – nosilka dopolnilne dejavnosti peke kruha in potic – prenašala svoje znanje na članice dru-

štva. Marca 2023 smo na kmetiji Jamnik izvedli štiri tečaje peke; dva tečaja peke potic (orehove, cimetove) in dva tečaja peke kruha (rženega, rženega s semeni, ajdovega, belega in mešanega). Tečaji so bili izvrstno izpeljani, udeleženke pa so bile zelo zadovoljne.

34. festival Dobrote slovenskih kmetij

Na osrednji slovenski kulinarični prireditvi s 34-letno tradicijo je v Minoritskem samostanu na Ptujju med 19. in 21. majem znova dišalo po dobrotah slovenskih kmetij. Festival Dobrote slovenskih kmetij je vsakoletni dogodek, ki se na Ptujju odvija že od leta 1990. Organizirajo ga Kmetijsko-gozdarski zavod Ptuj, Mestna občina Ptuj, Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije ter vsi območni kmetijsko-gozdarski zavodi, ob podpori Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Festival, ki privablja ljudi s podeželja in iz mest, je v treh dneh prikazal pestrost slovenskega podeželja in kulinarike ter izpostavil kakovost butičnih izdelkov slovenskih kmetij, te so na dvorišču samostana pridelovalci tudi ponujali. Še pred uradnim odprtjem festivala je v petek potekal strokovni posvet o zmanjševanju zavržkov in izgub hrane, otroci iz vrtcev in osnovnih šol pa so imeli priložnost sodelovati na likovnem natečaju z naslovom Če ti kruhek pade na tla, poberi ga in poljubi ga. S tem so pokazali pozitiven odnos do slovenske hrane in slovenskega kru-

ha. Letošnja razstava je bila namreč namenjena nagrajenim izdelkom iz žit, mesnim izdelkom in vinom. Prav naš, Kmetijsko-gozdarski zavod Celje je letos pripravil osrednjo razstavo zgornjesavinjskega želodca, kruha in pogače ter vina, na zaslonu pa se je med drugimi vrtel tudi krajši film o pripravi in peki kruha izpod rok Marjete Ročnik.

Ocenjujejo se izdelki 16 različnih vrst: izdelki iz žit, mlečni izdelki, mesni izdelki, olja, kisi, žgane pijače, suho sadje in drugi pridelki, vina, sadje – sadna vina, sadni in zelenjavni sokovi ter nektarji – bistri in motni, domače

marmelade, džemi in sadni namazi, kompoti, konzervirana zelenjava in drugi pridelki, med, čaji, medice ter ribji izdelki. Dopolnilna dejavnost na kmetiji ni pogoj, da se lahko izdelek pošlje na ocenjevanje, je pa že več kot 90 odstotkov kmetij takšnih, ki svoje izdelke že prodajajo na trgu. Tisti, ki imajo priglašeno dopolnilno dejavnost in s priznanjem pridobijo znak, se lahko registrirajo in kupcem predstavijo svoje izdelke na portalu Dobrote slovenskih kmetij.

Letos so v ocenjevanje prejeli 994 izdelkov. Priznanja so podelili 856 nagrajenim izdelkom, ki so jih med januarjem in majem ocenjevale strokovne komisije. Te sestavljajo certificirani ocenjevalci, ki z dolgoletnimi izkušnjami ocenijo vsak posamezen izdelek po več kriterijih. Podelili so 420 zlatih, 291 srebrnih in 145 bronastih priznanj. Pridobitev priznanja pomeni za kmete in pridelovalce potrditev, da delajo kakovostne izdelke, kar pa je hkrati pomembna informacija potrošnikom, kje lahko kupijo res domačo, na tradicionalen način in pod strogimi pravili pridelano hrano.

Iz Občine Prevalje so bili letos na ocenjevanju nagrajeni štirje izdelki. Med prejemniki priznanj so bili:

- Tatjana Ladinek, kmetija HUDOBNIK – zlato priznanje za čaj Sončni travnik
- Valentina Kordež, kmetija DOBERNIK – bronasto priznanje za sir za žar
- Janez Pušnik – srebrno priznanje za hruškovo žganje ter bronasto priznanje za lesnikov kis

Vsi prejemniki letošnjih nagrad, ki izdelke tržijo, so objavljeni v digitalnem katalogu, dostopnem na spletni strani Dobrote slovenskih kmetij, rezultati ocenjevanja pa so objavljeni na spletni strani www.dobroteslovenskihkmetij.si.

Uspešno sodelovanje kmetij iz Občine Prevalje na Rimskem vrelec

Konec lanskega septembra je v Kotljah zaživela nova ponudba, kavarna Rimski vrelec. Zelo pohvalno in spodbudno je, da so se povezali z lokalnimi koroškimi kmetijami ter skupaj z njimi razvili nekaj novih lokalnih izdelkov, ti pa so obiskovalcem na voljo v kavarni pod krovno znamko Rimski vrelec.

Ponudbo v kavarni Rimski vrelec sooblikujejo tudi:

EKO KMETIJA DVORNIK – DOBRO. DOMAČE. DVORNIK.

Kmetija leži nad vasico Šentanel. Damijan in Erika Smolak sta vedno nasmejana, polna novih idej ter prepričana v to, kar počneta. Za Rimski vrelec pripravljata: ekološki jabolčni sok, bezgov sirup, domači zeliščni liker, domači borovničev liker in koroški mošt. V košarici domačih izdelkov so tudi domače Erikine testenine.

KMETIJA DOBERNIK – NAJBOLJŠE IZ MLEKA

Kmetija Dobernik leži na sončnem delu Prevalj, nad Prisojami. Njihove mlečne dobrote odlikujeta svežina in bogat okus. Za Rimski vrelec pripravljajo: domače jogurte z okusi, mlade sire in domačo skuto.

EKOLOŠKA KMETIJA ZVONIK – UGLAŠENA KMETIJA

Ekološka kmetija Zvonik je na Jamnici. Tadej Pačnik in Zulejka Javeršek poosebljata odprtost in ustvarjalnost, ki prežemata celotno kmetijo. Za Rimski vrelec pripravljata: domačo hrustljivo granolo, domače sezonske pite, buhtlje, cimetove polžke, kvašene rogljičke, domače pirine kekse, pirine krekerje in pirine štručke.

KMETIJA HUDOBNIK – OBČUTEK NARAVE

Kmetija Hudobnik leži na Breznici. Za Rimski vrelec pripravlja: domače zeliščne čaje, zeliščne sirupe, ročno izdelano milo z vodo iz Rimskega vrelca in duglazijo, otroške grelnе blazinice za dobro počutje in naravna mazila za kožo. Za zbrane obiskovalce pa pripravi tudi zeliščarske delavnice. Kakovost njenih izdelkov potrjujejo tudi certifikati slovenskega rokodelstva in zlata priznanja za čajne mešanice na festivalu Dobrote slovenskih kmetij; zlato priznanje je letos prejela za eno od čajnih mešanic, ki so v ponudbi te kavarne.

Društvo kmetič Mežiške doline praznuje okrogli jubilej

V gostišču Marin v Šentanelu je v soboto, 18. marca 2023, potekal redni zbor članic Društva kmetič Mežiške doline. Poleg rednih vsakoletnih obveznosti na zboru so se letos posvetile tudi 30-letnici uradnega delovanja.

Že v uvodnem nagovoru predsednice društva Tatjane Ladinek in svetovalke za področje razvoja kmetijstva Darje Jeriček je bilo slišati spodbudne besede o razvoju in delovanju društva skozi vsa ta leta.

Ob tej priložnosti je prevaljska članica in kmetica leta 2019 Marjeta Ročnik prejela posebno priznanje, postala je častna članica društva. Takšen naziv so do sedaj prejele tudi članici z nazivi kmetice leta Jožica Haule in Milka Podričnik ter članica Angela Štajner.

Naj spomnimo, da je društvo sprva delovalo kot aktiv, leta 1992 pa izvolilo prvo predsednico Valerijo, ki je pod Amalijinim mentorstvom društvo popeljala na pot povezovanja kmečkih in podeželskih deklet in žena Mežiške doline.

Društvo veliko sodeluje z vsemi štirimi občinami, ki jih obsega. Članice se vedno udeležijo za domače kraje in ob-

čine pomembnih in posebnih dogodkov, tudi s predstavitvijo in pogostitvijo.

Le pet let po nastanku društva so članice začutile, da bi lahko svoje delo vsem predstavile skozi glasilo, v katero bi zabeležile skupne dogodke, pomembne informacije, strokovne članke ter svoja mišljenja skozi prozo, poezijo in ilustracijo. Letos je izšla že 25. številka glasila društva.

Srečanja pri Marinu in pogostitve s praznično torto izpod rok članice Suzane so se poleg povabljenih kolegic iz sosednjih društev udeležili tudi župan naše občine dr. Matic Tasič, župan Občine Mežica Mark Maze, županja Občine Črna na Koroškem Romana Lesjak, podžupan Občine Ravne na Koroškem Andrej Erjavec ter poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Jani Prednik.

Priznanje za najmirnejšo linijo čebel v Sloveniji je prejel prevaljski čebelar Nejc

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je Čebelarški zvezi Slovenije podelilo status priznane rejske organizacije v čebelarstvu, v okviru katere poteka izvajanje naloge iz potrjenega Rejskega programa.

V Sloveniji v letu 2023 deluje 33 vzrejevalcev matic. V teh okvirih potekajo načrtovana vzreja matic in selekcija ter odbira čebeljih družin, ki je nujna za vzrejo kakovostnih matic. Tudi letos poteka vzreja rodovniškim matic, ki so najbolj kakovostni plemenski material v čebelarstvu.

V izvajanje nalog je vključen Kmetijski inštitut Slovenije, velik poudarek daje testiranju vzrejenih matic, ki se izvaja v okviru progenega testa.

Vsako leto se na tej osnovi pridobijo rezultati glede kakovosti posameznih matic in linij čebel. V soboto, 20. maja 2023, so v okviru praznovanja svetovnega dneva čebel v Celju najboljšim vzrejevalcem v preteklem letu podelili priznanja za dosežke pri selekciji kranjske čebele.

- Priznanje za najboljšo linijo čebel po kriteriju skupnega selekcijskega indeksa je prejel vzrejevalec Peter Kolar s Ptujске Gore.
- Priznanje za najbolj medonosno čebeljo linijo sta dobila vzrejevalca Jožef Andrejč s Tišine in Janko Bukovšek iz Kranja.
- Priznanje za najmirnejšo linijo čebel je prejel vzrejevalec Nejc Juvan s Prevalj.

Rastem z biodinamiko

Društvo Ajda Koroška je v ponedeljek, 29. maja 2023, v Mali dvorani na Prevaljah pripravilo predstavitev z naslovom Rastem z biodinamiko. Predavala je članica Društva Ajda Koroška Nuša Hamler, ki je tudi avtorica knjige Semenarimo z ljubeznijo.

Prav vsak biodinamik bi znal povedati, da za zdravje in naš obstoj ni pomembna samo hrana, ki nasiti. Za zdravje potrebujemo živo hrano, ki zraste harmonično in je nosilec vitalnih energij. In kako priti do take hrane? Biodinamiki poznajo odgovore, ker poznamo zapuščino Rudolfa Steinerja o osnovah biodinamike.

Ko se človek prvič sreča s Steinerjevo filozofijo in biodinamiko, se mu zdi marsikaj, kar je povedal, utopično. Vendar nas današnja situacija sili tudi k drugačnemu razmišljanju, kot smo ga bili vajeni doslej. Že v letih okoli 1924 nam je Steiner dal osnove, kako naj najdemo izhod iz nečesa, kar je bila zanj daljna prihodnost, za nas pa je danes to žalostna sedanost.

Kaj torej je biodinamika? Biodinamika je kakršno koli delo z zemljo, kar iz nje samo po sebi zraste in človek ničesar na silo ne usmerja. Pri biodinamičnem gospodarjenju upoštevamo delovanje kozmosa, za krepitev tal in rastlin uporabljamo biodinamične preparate, zdravje rastlin pa krepimo s čaji. Če rastlini ponudimo dobro pripravljeno zemljo, bo rastla v harmoniji ter sprejemala toploto in svetlobo iz kozmosa in substance iz zemlje. Tako zrasla rastlina bo naredila nekaj harmoničnega in zdravega tudi za naše zdravje.

Fitnes center Herkul

V fitnes centru Herkul smo v sodelovanju z Občino Prevalje v okviru projekta Medgeneracijsko povezovanje v Mežiški dolini v letu 2022/2023 izvedli številne aktivnosti za občane. Ena najbolj obiskanih je bila vadba za starejše, ki smo jo izvajali v prostorih fitnesa Herkul od septembra 2022 do maja 2023 redno dvakrat na teden. Zelo velika skupina naših seniorjev, ki je štela 35 članov, je redno obiskovala treninge ter s tem skrbela za svoje zdravje in boljše počutje.

V skupini smo zgradili številna prijateljstva, se medsebojno povezali, torki in četrtki pa so postali naša stalnica, v kateri pozitivne energije ni manjkalo.

V okviru projekta smo izvedli tudi aktivnosti za naše najmlajše. Septembra smo organizirali veliko Herkulčkov zabavo, s številnimi aktivnostmi na prostem in glavno dejavnostjo, otroškim tekom.

Na Prevaljah obeležili mesec preventive rakavih bolezni

Občina Prevalje je v sodelovanju s partnerji v projektu Prevalje, zdravo mesto z namenom skupnega prizadevanja za preprečevanje in zgodnje odkrivanje rakavih bolezni pripravila preventivne aktivnosti in dogodke, s katerimi je poleg promocije zdravega življenjskega sloga želela spodbuditi občane in občanke, da so pozorni na morebitne zdravstvene težave, in jih prepričati, da se je modro odzvati povabilu v državne preventivne presejalne programe.

Konec preteklega leta je v poročni dvorani Družbenega doma Prevalje potekala okrogla miza za javnost. Osvetlila je problematiko zbolevanja za rakom dojke in materničnega vratu pri ženskah ter debelega črevesa in danke pri obeh spolih v Občini Prevalje in hkrati argumentirala pomembnost odzivnosti občanov v državne preventivne presejalne programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka. Župan dr. Matic Tasič je v nagovoru poudaril pomembnost skupnostnega pristopa tako strokovne kot tudi laične javnosti v boju proti raku ter izpostavil prizadevanja občine pri soustvarjanju spodbudnega okolja in pogojev za ohranjanje in krepitev zdravja občanov in občank. Izrazil je podporo občine pri udeležanju aktivnosti za preprečevanje in zgodnje odkrivanje rakavih bolezni.

Strokovnjaki Katja Jarm, dr. med., Mojca Florjančič, univ. dipl. org., Špela Štriker, dipl. m. s., ter Jure Ploder, dipl. san. inž., so spregovorili o presejalnih programih ZORA (zgodnje odkrivanje raka na materničnem vratu), DORA (zgodnje odkrivanje raka dojke pri ženskah z mamografijo) in SVIT (zgodnje odkrivanje raka na debelem črevesu in danki pri obeh spolih) ter o Evropskem kodeksu proti raku, ki obsega 12 priporočil proti raku. Okroglo mizo je povezovala Aleksandra Saša Horvat.

Med poudarki okrogle mize je bilo mogoče slišati podatke o naraščanju števila novih bolnikov z rakom v Sloveniji

zaradi staranja prebivalstva, zaradi vse naprednejših metod odkrivanja rakavih sprememb in zaradi škodljivih življenjskih navad. Pa tudi, da je za ohranjanje zdravja najpomembnejši zdrav način življenja.

Zelo pomembna dejavnika za zmanjševanje pojavnosti raka, za izboljšanje preživetja in za večjo kakovost življenja bolnikov sta lastna odgovornost in skrb. Za hitro odkritje sprememb in uspešnejše zdravljenje je ključna udeležba v programih vsakič, ko smo vanje povabljeni.

Ker je na Prevaljah podobno kot v širšem slovenskem prostoru pogostejše prisoten rak na dojki pri ženskah, presejalnost v programu DORA pa je nižja od slovenskega povprečja, je naša občina konec leta 2022 namenila večjo pozornost spodbujanju ravnanj in skupnih prizadevanj za boj proti raku na dojki. Po izkušnjah dobrih praks drugje po Sloveniji so oktobra na Poljani, v Drevoredu miru, drevesa, odeta v rožnato barvo, opozarjala na pomen zdravega življenja in zgodnjega odkrivanja rakave bolezni dojke. V Osnovni šoli Franja Goloba pa je v sodelovanju z Zdravstvenim domom Ravne in Koroškim društvom za boj proti raku potekal dogodek, ki je omogočal zdravstveni pregled dojke pri ženskah, svetovanje in edukacijo samopregledovanja dojke na modelih.

Koronarni klub Mežiške doline – zakaj biti član?

Delovanje Koronarnega kluba Mežiške doline (KKMD) se nagiba v dvajseto leto. Klub deluje na območju petih koroških občin od Črne na Koroškem do Dravograda. Skupno število članov se počasi, toda vztrajno povečuje in šteje preko 520 članov. Organiziran je v desetih skupinah, nujno pa bi bilo razširiti naše delovanje še na območje Šentanela in Holmca. Zelo veliko smo naredili pri širitvi mreže samodejnih zunanjih defibrilatorjev (AED), usposabljanju članov in krajanov za nudenje prve pomoči ter za uporabo AED ob srčnih zastojih. Naš cilj je narediti dostopne AED prav v vseh okoljih in usposobiti krajanje za njihovo uporabo.

Druga, še pomembnejša dejavnost KKMD je vseživljenjska rehabilitacija srčno-žilnih bolnikov, kar pomeni, da omogočamo vsem srčnim bolnikom vzdrževanje fizične kondicije tako telesa kot srčne mišice. Še posebno fizična kondicija nam ustvarja pogoje za kakovostno življenje. V ta namen imamo enkrat ali dvakrat na teden organizirano vadbo pod strokovnim vodstvom vaditeljev, ki so opravili strokovne izpite na nivoju Zveze koronarnih klubov in društev Slovenije. Vadbe so prilagojene posebej za srčno-žilne bolnike in strogo nadzorovane. Pred vsako vadbo, po potrebi pa tudi po njej, izmerimo krvni tlak in srčni utrip ter ju evidentiramo. Ob vsakem nenormalnem odstopanju se o tem obvesti osebni zdravnik in po potrebi izvedejo širše diagnostične preiskave. (V skupini Prevalje smo na tak način rešili že kar nekaj problemov.) Koronarni klubi (KK) delujejo pod strokovnim vodstvom kardiologa, za KKMD je strokovna vodja prim. Cirila Slemenik Pušnik, dr. med., spec. interne medicine in kardiologije.

Posebnost delovanja KK v Sloveniji je v tem, da so dejansko podaljšana roka bolnišnične rehabilitacije po težjih srčnih primerih, kot so srčni zastoji ali infarkti. Namreč, bolnišnična rehabilitacija traja nekaj več kot trideset ur, nato nam bolnike bolnišnica usmeri v KK, ki se mora za fi-

nanciranje delovanja boriti sam v okviru lastnih zmožnosti. Ugotavljamo, da je vse več bolnikov, ki prepoznavajo smoter članstva v KK, in se tudi redno udeležujejo rehabilitacijske vadbe in številnih predavanj o srčnih obolenjih, diabetesu, psihološki pomoči in pomenu poznavanja lastne bolezni.

V KKMD si prizadevamo vzpostaviti ločeni rehabilitaciji za mlajše in starejše bolnike. Vsekakor pa moramo pridobiti podatke mlajših srčnih bolnikov ter spoznati njihove želje in potrebe. Zavedamo se, da so sposobnosti mlajših neprimerno drugačne od ljudi, ki so v poznejšem življenjskem obdobju. Ob izkazanem interesu se bomo potrudili organizirati tudi prilagojeno vadbo za omenjeno populacijo.

Omenimo še eno dejavnost, ki pa se nanaša na družabni del delovanja v obliki druženj na izletih in piknikih, kjer je udeležba konstantno dobra, vsi udeleženci so zadovoljni in vedrega duha. Ne smemo pozabiti delovanja šol zdravega življenja, ki so organizirane v obliki enotedenskega preživljanja mini dopusta v Strunjanu, Portorožu, Šmarjeških Toplicah ali Zdravilišču Radenci. V okviru šole zdravega življenja so udeleženci deležni dobrega predavanja, zdrave prehrane, razvedrila in vsakodnevne rehabilitacijske vadbe tako v vodi kot na suhem. Vse to pa po zmernih in dostopnih cenah.

Društvo Vita za pomoč po nezgodni poškodbi lani praznovalo 30 let obstoja

Poškodbe glave so civilizacijski davek sodobnega časa in eden največjih zdravstveno-socialnih problemov v večini razvitih zahodnih dežel. Razvoj tehnike in prometa, spremenjen način življenja, ekstremni športi in nasilje so glavni vzroki nezgodnih možganskih poškodb. Prizadenejo vsa področja človekovega delovanja: gibanje, čutenje, zaznavanje in dojemanje okolja, odzivanje nanj, sporazumevanje, vedenje in čustvovanje. Poškodbe so pogosto trajne in ne spremenijo le življenja poškodovanega, ampak prizadenejo celotno družino.

Društvo Vita je leta 1992 nastalo na pobudo staršev poškodovanih otrok. Poškodovanim nudimo socialnovarstvene programe za vključevanje v družbo, aktivno preživljanje časa, razvijanje in ohranjanje socialnih veščin, miselnih sposobnosti ter fizičnih in psihičnih sposobnosti.

V Ljubljani deluje dnevni center, v katerem se naši člani družijo in se udeležujejo delavnic, organiziramo pa tudi fizioterapijo in masažo. Vsak mesec pripravimo izlet ter tako spoznavamo lepote Slovenije in pridobivamo nova znanja, dvakrat na leto pa za naše člane organiziramo tabor. Svojci poškodovanih pri nas lahko dobijo nasvete in se vključijo v podporno skupino.

Poleg socialnovarstvenih programov izvajamo tudi program osebne asistence, ki je namenjen vsem vrstam invalidnosti. V ta program se lahko vključijo invalidne osebe, ki z oddajo vloge na Centru za socialno delo pridobijo odločbo o pravici do osebne asistence. V letu 2024 se bomo

vključili v izvajanje obnovitvene rehabilitacije, ki jo financira Zavod za zdravstveno zavarovanje.

Ker pa želimo, da bi bilo nezgodnih poškodb čim manj, je pomembna dejavnost društva tudi preventiva v cestnem prometu. Največ poškodb možganov se namreč zgodi zaradi prevelike hitrosti, uporabe mobilnih telefonov med vožnjo ali hojo, vožnje pod vplivom alkohola ali mamil, neuporabe varnostnega pasu in čelade, slabe vidnosti pešcev na cesti in neupoštevanja cestnoprometnih predpisov. V ta namen, s podporo Agencije RS za varnost prometa, redno izvajamo predavanja, s katerimi ozaveščamo javnost o tovrstni problematiki.

Več o nas in aktualnem dogajanju ter kontakte boste našli na spletni strani <http://www.vita-poskodba-glave.si/> in družabnem omrežju Facebook pod imenom Društvo Vita (<https://www.facebook.com/d.vita.novicke>).

Previdnost pri uporabi elektronskih cigaret in novih tobačnih izdelkov

Kajenju tobaka pripisujemo veliko breme bolezni in prezgodnjih smrti, pomemben vpliv na neenakosti v zdravju ter velike stroške za posameznika, zdravstveni sektor in družbo.

V zadnjem času so se po svetu in tudi v Sloveniji na trgu pojavili številni novi tobačni izdelki, ki vsebujejo tobak oziroma nikotin, to so denimo elektronske cigarete, ogrevani tobačni izdelki in nikotinske vrečke. Med mladostniki postaja zelo popularen tudi snus (fuge), ki se označuje kot tobak za žvečenje. Vsi izdelki vsebujejo številne zdravju škodljive snovi in povzročajo zasvojenost z nikotinom. Promovirajo se kot »tehnološke inovacije«, »čistejše alternative« ter »izdelki brez dima in pepela«. Želijo jih prikazati kot »varnejše alternative« v primerjavi s kajenjem cigaret. Njihova uporaba je povezana z zvišanjem tveganja za predrakave spremembe v ustih, raka ustne votline, požiralnika in trebušne slinavke, srčni infarkt in možgansko kap s smrtnim izidom, zvišan krvni tlak, sladkorno bolezen tipa 2 in metabolični sindrom. Uporaba teh izdelkov med nosečnostjo je povezana z mrtvorojenostjo, prezgodnjim porodom, zastojem rasti ploda in njegovo nižjo porodno težo.

Uporaba izdelkov z nikotinom je še posebno tvegana za otroke, najstnike in mlade do 25. leta starosti. Človekovi možgani v času intenzivnega razvoja, ki traja vse tja do 25. leta starosti, hitro gradijo povezave (tako imenovane sinapse), ki delujejo kot mostovi med možganskimi celicami, zato pa se lahko hitreje razvije tudi zasvojenost z nikotinom. Uporaba izdelkov z nikotinom pri otrocih, najstnikih in mladih do

25. leta starosti lahko privede do dolgotrajnih negativnih učinkov na pozornost, učenje in spomin, vpliva pa lahko tudi na razpoloženje in zaznavanje zvoka ter lahko zveča impulzivnost in tesnobo.

Pomembno je, da se z mladostnikom pogovarjamo o različnih izdelkih, ki vsebujejo nikotin, tako o tradicionalnih tobačnih kot tudi o novejših, ter o tveganjih, povezanih z njihovo uporabo. Pomembno je, da mladostniku podamo verodostojne informacije, saj sami informacije pogosto pridobivajo iz neverodostojnih virov. Jasno izrazimo svoje neodobravanje glede kajenja in tudi glede eksperimentiranja, ne le glede pogostejše uporabe tobaka ali drugih izdelkov. Pri otroku krepimo tudi druga področja, ki ščitijo mlado- stnike pred tveganimi vedenji, to so zdrav življenjski slog ter telesna dejavnost in šport.

Elektronske cigarete niso vrsta pomoči pri opuščanju kajenja. Trenutno dostopni podatki ne podpirajo njihove uporabe v opuščanju kajenja.

Le popolna opustitev uporabe katerih koli tobačnih, s tobakom povezanih izdelkov ali drugih izdelkov z nikotinom zagotavlja posamezniku, da se izogne izpostavljenosti škodljivim snovem in škodljivim posledicam uporabe. Opustitev prinese številne koristi za zdravje v vsakem starostnem obdobju.

Program Svit mi je podaril novo življenje

Program Svit je preventivni zdravstveni program, namenjen preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju raka na debelem črevesu in danki. Vključuje moške in ženske od 50. do 74. leta starosti, ki so k sodelovanju vabljeni vsaki dve leti. O osebni izkušnji s Programom Svit smo se pogovarjali z Majdo Gros, ki je od leta 2023 Svitova ambasadorica.

Gospa Majda, opravljate častno funkcijo ambasadorke Programa Svit. Kako ste se odločili za takšno sodelovanje in kaj to za vas pomeni?

Že ko sem zbolela in nato ozdravela, me je moj zdravnik, dr. Birk, nagovarjal, da bi prevzela to nalogo, ampak se takrat za to nisem odločila. Od tedaj je minilo že približno deset let. Sicer z veseljem vsakemu pripovedujem o poteku svoje bolezni in še posebej o svojem zdravju, saj je nekaj najlepšega, da lahko še po desetih letih poveš nekomu, da si ozdravel, čeprav ti zdravniki pravijo, da nisi nikoli več zdrav, ampak si ozdravljen bolnik.

Vas je mogoče po toliko letih k sodelovanju kdo ponovno povabil?

Seveda, sedaj me je k temu povabila moja dobra prijateljica Katarina, ki je tudi sicer zelo aktivna pri promociji Programa Svit, in tokrat sem se odločila za sodelovanje.

Kdaj ste prvič prejeli vabilo za sodelovanje v Programu Svit oziroma kdaj ste se prvič odzvali?

Prvič sem vabilo prejela leta 2013, dva dni po 50. rojstnem dnevu, in sem se seveda tudi odzvala. Čez nekaj dni sem prejela še komplet za odvzem vzorcev in sem jih tudi takoj oddala. Rezultat je bil pozitiven, v vzorcu blata je bila najdena kri.

S kakšnimi občutki ste se soočali, ko ste izvedeli, da je rezultat pozitiven?

Ko sem odprla pismo z izvidom testa Programa Svit, sprva sploh nisem dojela, da je rezultat pozitiven, kar mi je postalo jasno šele po pogovoru z možem. Ko sem se soočila z rezultatom, sem imela občutek, da to nisem jaz, da se to ne dogaja meni. Sploh nisem razmišljala, da bi lahko bila bolna. Do trenutka, ko sem dobila pozitiven izvid iz Programa Svit, je bila moja zdravstvena kartoteka namreč skoraj prazna. Seveda pa je bil šok, ko sem začela o rezultatu globlje razmišljati.

Kako so nato potekale nadaljnje preiskave?

Najprej bi povedala, da v Programu Svit nisi samo številka. Oseba, ki se oglasi v klicnem centru, ti priskrbi datum za kolonoskopijo pri izvajalcu, ki ga izbereš sam. Jaz sem želela, da se preiskava opravi v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec. Termin za preiskavo sem dobila zelo hitro, nekje v roku tedna do dveh.

Tudi na pregledu v bolnišnici sem bila zelo lepo sprejeta in sploh nisem imela občutka, da sem prišla na preiskavo. Osebe je bilo zelo prijazno. Ob takšnem sprejemu mi tudi preiskava ni bila neprijetna. Sem pa morala zaradi rahle

krvavitve po odstranitvi polipa do naslednjega dne ostati v bolnišnici. Polip so nato poslali na histologijo.

Kakšna je bila diagnoza?

Pri pregledu polipa je bil v njem najden invazivni karcinom.

Kako je potekalo zdravljenje?

Po odstranitvi polipa med kolonoskopijo so onkologi v Ljubljani priporočili preventivno odstranitev dela debelega črevesa, kjer je bil polip. Odločila sem se za operacijo, izvedena je bila laparoskopsko. Ker je bila sprememba odkrita tako zgodaj, ni bilo potrebno nadaljnje zdravljenje z obsevanji ali kemoterapijami. Če se ne bi odzvala takoj in bi odlašala mogoče eno leto, bi bil razplet seveda precej drugačen. Po treh mesecih sem že šla ponovno v službo.

Ali imate občutek, da vam je Program Svit rešil življenje?

Vsekakor lahko rečem, da mi je Svit podaril novo življenje.

Ali imate še vedno kontrolne preglede?

Da, imam. Po operaciji sem imela preglede na pol leta, nato na eno leto, po sedmih letih pa na tri leta. Moja skrb je, da se oglasim pri svojem osebнем zdravniku, ki mi izda napotnico, in se naročim na kontrolno kolonoskopijo.

Imate kakšen nasvet za bralce? Kako premagati strah, kako ukrepati, ko prejmejo vabilo Programa Svit?

Ko greš skozi to, kar sem šla jaz, je zelo pomembno, da ti bližnji stojijo ob strani. Mene je mož ves čas podpiral. Pomembno je tudi, da daš na stran nepomembne stvari, ki ti povzročajo stres, in se posvetiš sebi.

Moja zelo dobra prijateljica, zdravnica v pokoju, mi je dejala: »Majda, ne prehitevaj dogodkov, ne postavljalj prognoze za vnaprej, počakaj na rezultat in ukrepaj takrat, ko je to potrebno.« Pohiteti pa je treba pri preventivi, se čim prej oziroma takoj, ko si povabljen, odzvati v preventivne presejalne programe. To, kar imamo na voljo v Sloveniji, programe Svit, Dora in Zora, in še novi programi so na vidiku, moramo znati ceniti in sodelovati. Menim, da ljudje te stvari preprosto premalo cenijo. Povedala bi še to, naj oseba, ki je za sodelovanje v Programu Svit premlada ali prestara, sama skrbi za svoje zdravje in posluša svoje telo. Če opazi, da nekaj ni v redu, naj se oglasi pri svojem zdravniku.

Če se boste odzvali v presejalni program, seveda ni nujno, da bo rezultat takšen, kot bi si želeli, ampak v tem primeru vas bodo pravočasno obravnavali, kar je bistvenega pomena.

Deveto leto akcije Za boljši jutri

Novoletna preventivna akcija Za boljši jutri je pod okriljem Zavarovalnice Triglav potekala že deveto leto zapored. Ob koncu leta 2022 so podprli 26 preventivnih projektov po vsej Sloveniji, v vseh devetih letih pa tako skupno že več kot 230. Različnim organizacijam pomagajo pri nakupu defibrilatorjev, ultrazvočnih in EKG-aparatov ter drugih življenjsko pomembnih medicinskih pripomočkov. Podpirajo tudi gasilska društva in zveze po vsej državi ter številne druge projekte na področjih zdravstva, vzgoje in izobraževanja, civilne zaščite, poplavne in prometne varnosti.

Območna enota Slovenj Gradec Zavarovalnice Triglav je v sklopu akcije ob koncu leta 2022 Občini Prevalje omogočila nakup dveh defibrilatorjev, ki sta zdaj nameščena na stavbi Gasilskega doma Prevalje in na območju Krajevne skupnosti Holmec.

Življenje je nenadomestljivo, in ko je ogroženo, štejejo sekunde. Hitro posredovanje in uporaba defibrilatorja ob nenadnem srčnem zastoju sta ključnega pomena za preživetje posameznika. Prav zato je pomembno, da je defibrilator dostopen čim širšemu krogu prebivalcev, tudi tistim v manjših središčih in odročnih krajih. V tem zavedanju in v luči ustvarjanja varnejše prihodnosti smo Občini Prevalje pomagali pri širjenju mreže defibrilatorjev, je o podpori v sklopu tradicionalne noveletne preventivne akcije Za boljši jutri povedala Tonja Vinkl Vončina, direktorica Območne enote Slovenj Gradec Zavarovalnice Triglav.

Europe Direct Koroška tod okrog

V veliko veselje nam je, da je Informacijska točka Europe Direct Koroška ponovno zaživela tudi v naši regiji! Veliko se potepamo po šolah in se pogovarjamo z osnovnošolci, srednješolci in študenti o aktivnem državljanstvu, podnebnih spremembah in različnih neformalnih oblikah učenja.

**FOTO NATEČAJ
"UJEMI ZNANJE"**

Naj bo izziv tega poletja foto-lov za
znanjem, ki nas obdaja.

Najboljše tri čakajo tudi lepe denarne nagrade.

Fotografijo pošljite do 30. septembra na:
nika.skudnik@alpeca.si

Poleg dogodkov za mlade smo izvedli tudi dogodke za različne starostne skupine: izmenjavo rastlin Second hand rastlinice, pogovor ob kavi Sonaravna Koroška, okroglo mizo EU-razpisi in delavnice Vsi smo lahko digitalni. Pestro je bilo na majski ponedeljek v osrčju Pohorja – v Ribnici na Pohorju. Na dogodku Vešč veščin, jih spretno delim je potekalo medgeneracijsko izmenjavanje znanj in spretnosti. Starejši so mlajše učili ročnih spretnosti, mlajši pa starejše o osnovah računalništva. Na dogodku smo izvedli tudi EU-kviz, se z NIJZ igrali stare koroške igre Gremo se špilati! in se družili ob lepem vremenu.

Kmalu bomo v Črni na Koroškem gostili vodje vseh slovenskih informacijskih točk Europe Direct in vodjo mreže Europe Direct Slovenija iz Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji.

Z majem se je uradno začelo evropsko leto spretnosti 2023, ki temelji na pridobivanju digitalnih znanj. Na Europe Direct Koroška smo ta dogodek obeležili s fotografskim natečajem

Ujemi znanje! (več na Facebook strani EUROPE DIRECT Koroška). Ob Tednu vseživljenjskega učenja smo obiskali Parado učenja v Slovenj Gradcu in obiskovalcem postavili prav zanimiv jezikovni izziv: Melodija katerega jezika?

S poletnimi meseci začenjamo Filmski teden Evrope. Potujoči kino po Mežiški dolini bo obiskal Ravne, Mežico in Črno. Za vse podrobnosti nas spremljajte na socialnih omrežjih.

Vsem, ki imate kakršna koli vprašanja o EU, smo na voljo v prostorih podjetja A.L.P. Peca, d. o. o., po telefonu (05 909 1083) ali pa nam pišite po elektronski pošti (europedirect@alpeca.si). Z veseljem bomo pomagali pri iskanju odgovorov.

Na voljo smo tudi zainteresiranim osnovnim in srednjim šolam ter tudi vrtcem, da vas obiščemo in predstavimo kakšno EU-zanimivost.

Za več sprotnih informacij nas spremljajte na družbenih omrežjih!

Obvestila podjetja Kocerod, družbe za ravnanje z odpadki, d. o. o.

EKOLOŠKI OTOKI

Namen ekoloških otokov je organizirano zbiranje treh materialov, ki se prek procesa recikliranja vrnejo v industrijo. Pred uvedbo ločenega zbiranja frakcij papirja, kartona in stekla so se ti materiali odlagali v zaboje za suhe odpadke, tam pa so se pomešali z drugo embalažo. Vse odpadke je bilo zato treba ponovno sortirati v centrih za predelavo odpadkov, kar pa je pomenilo dodatne nepotrebne stroške. Po uveljavitvi novega načina zbiranja marca 2019 se frakcije z ekoloških otokov zgolj prečistijo in stisnejo v bale. Takšen način zbiranja ohranja kakovostne frakcije brez kontaminacije, ki jo lahko povzročijo drugi odpadki (med embalažo smo zaznali tudi kadavre in druge biološke odpadke). Žal

še vsi uporabniki niso dojeli namena ekoloških otokov, in z nepravilnim ločevanjem ter odlaganjem povzročajo težave pri njihovem vzdrževanju. Ugotavljamo tudi, da določene lokacije ekoloških otokov niso primerne zaradi težavnega dostopa smetarskih vozil ali pa so ekološki otoki postavljeni na lokacijah, kjer ljudje priložnostno odložijo neprimerne odpadke kar ob zabojnikih (piknik prostori, igrišča...), za kar pa bodo morale poskrbeti občine. Kocerod v sodelovanju z drugimi službami in občinami pripravlja program ozaveščanja uporabnikov o pravilni uporabi ekoloških otokov in odlaganju na njih. Ekološke otoke bomo opremili z navodili in opozorili. Na najbolj problematičnih lokacijah bomo namestili kamere.

PAPIR

KARTON

STEKLO

Hvala, ker ločujete odpadke in
skrbite za čisto okolje!

INFO: 02 62 03 520

**Odlaganje drugih odpadkov v zabojnike
ali poleg zabojnikov je kaznivo!**

ODPADKI S POKOPALIŠČ

S pokopališč prihajajo večinoma biološki odpadki, ki so kontaminirani s plastiko, plastičnimi rožami, gobami za ikebane, svečami, elektronskimi napravami v obliki sveč in celo mešanimi komunalnimi odpadki, ki jih ljudje pripeljejo od doma. Tako se zabojniki hitro napolnijo, odvoz odpadkov pa ne sledi odloženim količinam. Posledica so neurejene lokacije za zbiranje odpadkov s pokopališč. Za urejanje teh lokacij je treba aktivirati komunalo v smislu čiščenja in Kocerod zaradi odvoza teh odpadkov, kar pa pomeni dodatne stroške. Ti bodo samo še povišali cene za uporabnike. Vse lokacije za zbiranje odpadkov s pokopališč bomo v sodelovanju z občinami opremili z informacijskimi in opozorilnimi tablamami, javnost pa prek medijev pozvali k doslednemu sortiranju in pravilnemu odlaganju.

EVIDENTIRANJE ZABOJNIKOV

Z označevanjem oziroma evidentiranjem zabojnikov moramo kot javna služba zbiranja in obdelave komunalnih odpadkov dokazati, da smo odpadke pri strankah pobrali in ustrezno obdelali ter oddali ali odložili na odlagališče.

Namen označevanja zabojnikov je tudi preveriti ustreznost vseh zabojnikov, ali so po standardu EN 840 1-6, s tem pa vzpostaviti enotne evidence zabojnikov po standardu EN 840 1-6 v sklopu izvajanja odvoza odpadkov. Označevanje je osnova za vzdrževanje ažurnih podatkov o stanju na terenu (število in vrste zabojnikov, frekvenca praznjenj, obdobje uporabe zabojnikov ...), kar poveča transparentnost in zadovoljstvo uporabnikov, olajša reševanje reklamacij, omogoča optimizacijo logistike in delovnih procesov ter je podlaga za nadgradnjo sistema ravnanja z odpadki.

Z nadgradnjo sistema bomo v prihodnosti tudi lažje spremljali, ali so vse stranke – občani in podjetja tudi v naši bazi strank, kot veleva zakon, da morajo vse stranke imeti urejeno zbiranje ali oddajanje komunalnih odpadkov. Stranke bomo sproti opozarjali na nepravilno ločevanje oddanih komunalnih odpadkov v zabojnike, kar pomeni tudi izboljšanje deležev prebranih in odloženih komunalnih odpadkov.

Astronomsko društvo Polaris deluje že 20 let

Društvo je bilo ustanovljeno na pobudo štirih prijateljev s podobnimi interesi glede astronomije – Robija, Damjana, Vlada in Jožeta, vsi imamo osnovno izobrazbo učitelja fizike z Univerze v Mariboru. Naša želja je bila, da Koroški in morda celo širši okolici, od koder prihajamo, nekaj prispevamo z znanjem, pridobljenim med študijem. Ob ustanovitvi je bilo Astronomsko društvo Polaris, krajše adPolaris, po naših takratnih informacijah najsevernejše slovensko astronomsko društvo in morda je tako še danes. Zakaj Polaris? Zvezdi Severnici astronomi pravimo tudi Polaris. Če bi hodili po površju Zemlje v smeri pogleda proti Severnici, bi prišli na sever našega planeta. Od tu ideja za ime društva.

Društvo smo ustanovili z namenom promocije in popularizacije astronomije, fizike in sorodnih znanstvenih ved ter naravoslovja nasploh. Kasneje se je skozi aktivnosti društva izkazalo, s čim vse se astronomija poleg naštetega še povezuje. Društvo je omogočilo srečevanja in povezovanja ljubiteljskih astronomov Koroške, izmenjavo znanj in izkušenj, skupna astronomska opazovanja in druge dogodke. Uspelo nam je ohraniti povezovalno in konstruktivno držo vsa leta od ustanovitve ter nepristransko izvajati občasne aktivnosti v vseh treh dolinah Koroške in po okoliških hribih.

V teh dvajsetih letih smo priredili veliko opazovanj in predavanj. Leta 2003 in 2004 smo organizirali dva astronomska tabora na Kopah. Vabili so nas na različne prireditve in dogodke. Sodelovali smo z najmlajšimi iz vrtcev Leše, Črna, Prevalje, Mežica in Slovenj Gradec. Organizirali smo predavanja in opazovanja za učence osnovnih šol Črna, Mežica, Prevalje, Ravne in podružnično šolo Kotlje. Popestrili smo učne ure dijakom Gimnazije Ravne in Slovenj Gradec, redno pa smo tudi sodelovali s Fakulteto za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru.

Vedno znova pa so naš trud poplačali najmlajši, razposajeni in vedoželjni, ko so s prvim pogledom skozi okular teleskopa uzrli kraterje na Luni in obroč okoli Saturna. Prej so jih videli le v kakšni otroški slikanici, knjigi ali reviji. Po prvem pogledu skozi teleskop pa so te slike v živo nastale v njihovih očeh.

Sodelovali smo na številnih prireditvah koroških občin. Od leta 2008 smo redno organizirali predavanja in opazovanja na Jesenskih srečanjih na Prevaljah. Zadnja leta smo redno sodelovali na Turističnem tednu v Črni na Koroškem. Ob počastitvi občinskega praznika Ravne na Koroškem smo organizirali opazovanje na Navrškem vrhu. Opazovali smo tudi v občini Muta v sklopu prireditev ob občinskem prazniku.

Povabili so nas tudi izven meja Slovenije, na zgornji postaji gondole na avstrijski strani Pece smo organizirali opazovanje za UNESCO Globalni Geopark Karavanke. Z isto organizacijo smo sodelovali v občini Črna in kraju Koprivna, na predstavitvi Geoparka Karavanke in izobraževanju za inštruktorja vodenja astronomskih dogodkov.

Ob deseti obletnici smo priredili razstavo astrofotografij naših članov. Razstava je poželja veliko zanimanja in je bila dobro obiskana, trenutno je še vedno postavljena v Osnovni šoli Franja Goloba Prevalje.

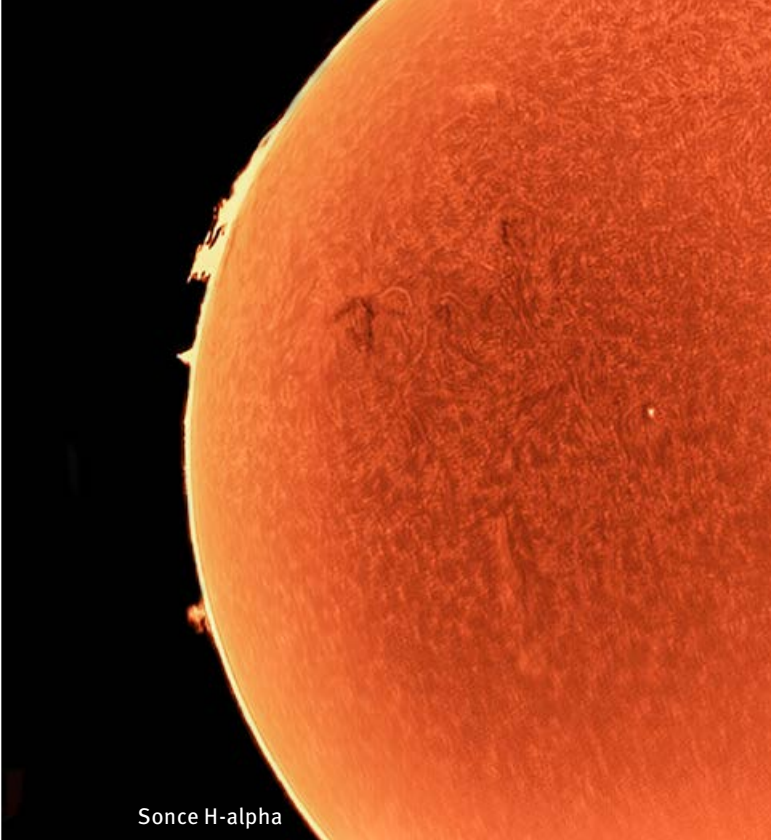
Na poseben način smo obeležili petdeseto obletnico pristanka človeka na Luni. Potek tega dogodka smo prikazali z razstavo Prve stopinje na Luni. Razstava je presegla vsa naša pričakovanja. Bila je zelo odmevna in dobro obiskana, doživela pa je kar pet postavitev. Po prvi postavitvi v knjižnici na Ravnah je bila postavljena še v Knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu, knjižnici Radlje ob Dravi in Grošljevici galeriji v Družbenem domu na Prevaljah. Potovala pa je tudi čez mejo v sosednjo Avstrijo. Bila je na ogled v slovenski gimnaziji v Celovcu.

Člani društva smo med seboj zelo različni, tako po izobrazbi kot po starosti. Čeprav nas v astronomskem društvu družijo ena sama strast do razumevanja vesolja, ima vsak zase še kakšno svojo popolnoma drugačno zanimanje. Veliko članov se ukvarja s fotografijo in astrofotografijo. Slednja zahteva veliko znanja in potrpežljivosti, fotografije pa nam odpirajo globlji pogled v vesolje. Ponosni smo na fotografije naših članov, še posebno pa na fotografije v knjigi Luna skozi teleskop, katere avtor je naš član Martin Brglez.

Astronomija pomaga človeku doumeti tudi njegovo majhnost in vzgojiti ponižnost glede na velikost nebesnih objektov ter nepredstavljive razdalje v vesolju. Pomaga razumeti kratkotrajnost človekovega življenja v primerjavi s trajanjem večine dogajanj v vesolju. Iz vesolja se tudi ne vidi državnih in drugih meja na Zemlji, ne vidi se barve kože ljudi in ne loči se spolov. Praviloma se ne vidi dosežkov ljudi, ne dobrih ne slabih. Vidi se le naš lep planet, na katerega premalo pazimo. Pa tudi dejanska potovanja v vesolje večini ljudi niso dosegljiva. Ampak tudi tistim, katerim so, resnično kam globlje v vesolje še ni uspelo priti. Zato pa lahko brez pretiranih omejitev vsi opazujemo nočno nebo in na ta način nekako »potujemo« od Lune do planetov osončja ter globlje med zvezde in galaksije. Pri tem pa lahko adPolaris s svojo astronomsko opremo, predavanji in izkušnjami, predvsem pa prijetnim društvenim duhom in odnosom pomaga vsakomur, ki si tega želi in pride med nas. Zato se tudi v društvu v duhu premagovanja meja med seboj vsi tikamo, a spoštujemo. Vse astronome in astronome, ne glede na mladost in izkušnost, so bili, so in vedno bodo med nami dobrodošli.

Prenos znanja, pridobljenega na fakultetah v večjih mestih, v domače rodne kraje je dobra gesta ustanoviteljev društva. Velik problem je, da se mladi po študiju ne vračajo domov, ostajajo v večjih mestih, z njimi pa tudi vse znanje, ki so ga med študijem pridobili. Naše poslanstvo je širjenje najstarejše znanosti med ljudi. Teh vsebin je v šolah premalo, premalo govorimo o tem, česar del smo vsi, o vesolju. Z našim znanjem in izkušnjami vam morda lahko razrešimo uganko neizmerne velikosti prostora našega vesolja. Z našo opremo vam lahko približamo oddaljeno nebesno telo. Naša velika želja je, da bi vam vse to lahko pokazali iz naše astronomske opazovalnice, ki bi bila postavljena na dobri lokaciji, s katere bi se dalo opazovati večino zanimivih objektov našega neba.

Zahvaljujemo se občinam, lokalnim podjetjem in vsem, ki so nam s svojim prispevkom omogočili delovanje v vseh teh letih.

Sonce H-alpha

Luna in Venera

Komet C-2022 E3(ZTF)

ZANIMIVI DOGODKI NA NAŠEM NEBU

Člani astronomskega društva Polaris se ukvarjamo z opazovanjem nočnega neba in Sonca. Prirejamo pa tudi strokovna predavanja o astronomiji.

Opazujemo z različnimi teleskopi pa tudi z navadnim daljnogledom, s katerim lahko vidimo zelo veliko, in ga vedno priporočamo, še posebno tistim, ki so se šele začeli ukvarjati z astronomskimi opazovanji. Sonce opazujemo s posebnim teleskopom, ki je namenjen samo za opazovanje Sonca in ima vgrajen H-alpha filter, omogoča pa opazovanje izbruhov in zrnatost površine. Za navadne teleskope se uporablja posebna astrofolija, ki jo namestimo na sprednjo odprtino teleskopa in opazujemo sončne pege v vidni svetlobi. Pri opazovanju Sonca moramo biti zelo previdni, in ga nikoli ne opazujemo brez ustrezne zaščite.

V enem letu se nam zaradi gibanja Zemlje okoli Sonca zvrstijo vsa ozvezdja in objekti, ki jih lahko opazujemo iz naše zemljepisne lege. Tako lahko opazujemo in fotografiramo posamezne meglice, kopice zvezd ali galaksije le v določenem obdobju leta. Luna, planeti in kometi pa se premikajo glede na ozvezdja in jih lahko opazujemo, ko je njihova lega na določen način ustrezno poravnana z našim glediščem.

V začetku leta na podlagi seznama zanimivih astronomskih dogodkov in pojavov, ki naj bi se zgodili v prihajajočem letu, pripravimo okvirni načrt opazovanj in fotografiranj. Za opazovanje imamo že nekaj ustaljenih terminov. To so predvsem tisti, na katerih s prirejanjem opazovanj in predavanj sodelujemo na prireditvah koroških občin, osnovnih in srednjih šol. Na naših opazovanjih opazujemo objekte našega sončnega sistema, in sicer planete, Luno, Sonce in komete. Zunaj našega sončnega sistema pa opazujemo razne meglice, kopice zvezd in naše sosednje galaksije. Na vsakem opazovanju pa predstavimo tudi orientacijo na nebu s pomočjo zvezd in ozvezdij. Pri vizualnem opazovanju skozi teleskop vedno ne vidimo tako dobro, kot bi si želeli. Res nam teleskop zbere več svetlobe in nam objekt tudi približa in poveča,

vendar pa naše oko vsako sliko obdelava v delčku sekunde in s tem zajame primerno malo svetlobe, še posebno, če je objekt svetlobno šibak. Če smo si predstavljali, da bomo skozi teleskop videli tako sliko nekega astronomskega objekta, kot jo občudujemo v raznih revijah, knjigah in na spletu, smo seveda lahko hitro razočarani. Lepe živobarvne slike, ki jih vidimo v teh medijih, so nastale z dolgotrajnim zbiranjem svetlobe s kamerami, sledi pa še zahtevna obdelava zbrane slikovnega materiala.

Se pa na našem nebu neprestano nekaj dogaja, od mrkov, navideznih srečanj do peg na Soncu in prehodov Merkurja in Venere čez Sončevo ploskev, pa še bi lahko naštevali. V bližini Sonca pa včasih z obrobja našega sončnega sistema zaide tudi kakšen hladen kos ostanka našega osončja. V bližini Sonca se segreje in nam lahko uprizori veličasten prizor komete. Kako bo komet zasijal, je težko napovedati, nekateri v bližini Sonca razpadejo, nekateri so periodični in se v enakomernih presledkih vračajo. Smo pa seveda najbolj veseli, če nas kateri od teh popotnikov prijetno preseneti s svojim dolgim in sijočim repom. V začetku letošnjega leta smo tako imeli priložnost opazovati komet C/2022 E3 (ZTF). Napovedovalo se je, da bo to eden svetlejših kometov zadnjega časa, in res ni razočaral. Bil je glavna tarča astrofotografrov v začetku leta. Njegov prašni in plinasti rep se je pokazal samo na fotografijah, skozi teleskop pa je bil videti kot svetla lisa. Pri opazovanju in fotografiranju nas je zelo motilo slabo vreme, ki nam v začetku letošnjega leta res ni dalo veliko jasnih noči.

Z mrki je letošnje leto bolj skopo, od obeh Sončevih mrkov iz naših krajev nobeden ni viden. Viden je bil polsenčni Lunin mrk 5. maja. Vendar pa, kdor ni vedel zanj in se je takrat ozrl proti polni Luni, ni opazil, kaj se dogaja, saj je bila Luna le malo temnejša. Je bilo pa nekaj lepih in zanimivih srečanj planetov in Lune. Če se kakšno tako srečanje zgodi na zanimivem zvezdnatem ozadju, je vse skupaj še lepše.

Leander Fužir - Landi (1942–2023)

Leander Fužir je bil likovni umetnik, tesno povezan z rodnimi Prevaljami in kulturnim utripom med Peco in Uršljo. Predstavljal je čudoviti svet Koroške krajine in njenih ljudi. Ustvaril je izjemen slikarski opus.

Ustvarjal je v različnih slikarskih tehnikah, pogosto v akvarelu, v katerem je oživil knapovsko dediščino Mežiške doline ter like in prizore iz Prežihovih del. Bil je ilustrator več literarnih del in Molitvenika. Deloval je v Društvu koroških likovnikov, likovnem društvu Karinta Prevalje in likovnem društvu Oculus v Wolfsbergu v Avstriji ter se pogosto udeleževal slikarskih kolonij. Svoja dela je na ogled postavil na številnih razstavah v Sloveniji in širše. Njegova dela ostajajo dragotina, neizbrisljiva in razsejana širom po svetu.

Vir umetniški del:
Leander Fužir
PRIPOVEDI SLIK, monografija
Kulturno društvo Mohorjan Prevalje, 2016

Pohod Svetih treh kraljev

Prevaljski železarji

K svitnam

Levi devžej

